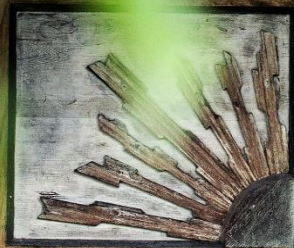

ÅRSREDOVISNING

2023

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Kommunstyrelsens ordförande sammanfattar året som gått.....	3
1.2	Så läser du Ljusdals kommuns årsredovisning 2023.....	4
2	Förvaltningsberättelse	5
2.1	Översikt över verksamhetens utveckling.....	5
2.2	Den kommunala koncernen.....	6
2.3	Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	8
2.4	Händelser av väsentlig betydelse.....	11
2.5	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	12
2.6	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	16
2.7	Balanskravsresultat	21
2.8	Väsentliga personalförhållanden	22
2.9	Förväntad utveckling.....	25
3	Årsbokslut.....	26
3.1	Resultaträkning	26
3.2	Balansräkning.....	27
3.3	Kassaflödesanalys	28
3.4	Noter	29
4	Ekonomiska rapporter.....	39
4.1	Driftredovisning	40
4.2	Investeringsredovisning	44

Bilagor

Måluppföljningsrapport KF-mål
Nämndernas Verksamhetsberättelser
Revisionens granskningsrapport
Årsrapport internkontroll
Bolagens årsredovisningar

Titel: Ljusdals Kommuns Årsredovisning 2023

Produktion: Kommunstyrelseförvaltningen, Ekonomienheten, mars 2024

Framsidesbild: Hälsingegård, foto: Linda Mårtensson

© Ljusdals Kommun

1 Inledning

Nedan sammanfattar kommunstyrelsens ordförande året som gått. Därefter beskrivs hur du läser Ljusdals kommuns årsredovisning.

1.1 Kommunstyrelsens ordförande sammanfattar året som gått

År 2023 präglades i stort av oro i världen med fortsatt krig i Ukraina. Oron och kriget skapade inflation, som i sin tur påverkat inhemsk ekonomi. Konsekvenserna av det påverkade Ljusdals kommun i slutet av 2023 med sänkta skatteintäkter och höjda kostnader för pensionsskulden. Inflationens negativa påverkan på ekonomin fortsätter under 2024. Trots det sorgliga slutet på ett förövrigt starkt ekonomiskt år har det sammantaget under 2023 gjorts satsningar, förändringar för att skapa effektivare verksamheter med god kvalitet utifrån att fokusera på kärnverksamheter som Skola och Omsorg samt målet att öka antalet invånare.

Effektivare verksamheter skapas bland annat genom samarbetet inom Hälsingerådet med att ta fram nya, moderna IT system. Redan finns ett nytt lönesystem på plats. Under året tillsattes en ny kommundirektör. Det första stora uppdrag som han fick var att ta fram förslag till ny förvaltningsorganisation. En organisation för mer samarbete mellan förvaltningar, ökad effektivitet och sänkta kostnader som ska ge invånarna bättre service samtidigt som den ska lyfta fram medarbetare och bidra till en god arbetsmiljö.

Ett viktigt beslut togs inom omsorgen om demensboende på Källbacka, som i närtid säkerställer behovet av platser. Omsorgen har tagit viktiga steg för att avlasta chefer och göra dem mer tillgängliga för sin personal genom att påbörja införande av teamledare. För att uppmuntra all personal till en hälsosam livsstil har Friskvårdsbidraget höjts från 1200 kr till 3000 kr per år. Möjlighet till att få för-
månsnytt har också införts. Nya detaljplanerna är antagna som öppnar upp för företags- och bostadsetableringar på det fina Östernäs. Samtidigt som nya planer för näringslivet håller på att tas fram i spännande utvecklingsområden vid Stavsäter.

Det har satsats två miljoner på läromedel för att ge både lärare och elever en större verktygslåda i, och utanför, klassrummet. Tillsammans med forskare har ett förskolelyft tagits fram som fokuserar på kompetensutveckling. På Färila skola har vi tillfört moduler för att eleverna och medarbetarna ska få mer funktionella lokaler. Under 2024 påbörjas arbetet med att rekrytera en ny förvaltningschef.

Tallåsens byalag har stöttats med ett bidrag för att bygga Tallrinkens hockeyplan, vilket stärker idrott, gemenskap och folkhälsan. Kommunala pensionärsrådet och Rådet för funktionshinderfrågor har återskapats och är viktiga steg mot en mer inkluderande politik. Arbetet med att lägga Fågelsjö Gammelgård under kommunens regi har pågått, vilket innebär åtagande att bevara och främja ett betydelsefullt lokalt kulturarv.

För stärka att hela kommunen ska leva och utvecklas inrättades en tjänst som landsbygdsutvecklare. Landsbygdsutvecklaren blir avgörande för att stödja och främja tillväxt och välfärd i hela kommunen. Till det kommer att Stenegård fått en ny chef, vilket tillsammans med Landsbygdsutvecklaren skapar förutsättningar för kommunens besöksmål som Koboltgruvan, Svedbovallen, Fågelsjö Gammelgård med flera att integreras med den expansiva besöksnäringen.

En alldeles speciell händelse var invigning av Edängebron, som är en väsentlig del för att förbättrar kommunikationen genom att göra det enklare att cykla mellan Ljusdal och Järvsö. Ett exempel på hur miljövänliga transportalternativ integreras. Resecentrum kommer att göras tryggare och trivsammare för invånare och besökare genom beslut om väktare vid centrumet. Till det kommer beslut om uppstädning och installation av lås på toalettdörren, vilket också bidrar till en säkrare och mer välkomnande miljö.

Pernilla Färlin (M)

Kommunstyrelsens ordförande

1.2 Så läser du Ljusdals kommuns årsredovisning 2023

I enlighet med kommunallagen ska kommunen upprätta en årsredovisning med en sammanställning över hur verksamhet och ekonomi utvecklats under året.

Målgrupp

Ljusdals kommuns årsredovisning lämnas av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Den vänder sig också till kommuninvånare men även andra externa intressenter i form av kreditgivare, leverantörer samt andra offentliga myndigheter och intressenter. Årsredovisningen produceras av kommunstyrelseförvaltningens ekonomienhet för kommunstyrelsen.

Årsredovisningen är indelad i följande fyra kapitel samt bilagor.

Inledning

I inledningen redovisas målgrupp och hur årsredovisningen är uppbyggd.

Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen redovisas en övergripande och tydlig bild av Ljusdal kommuns ekonomi och verksamhet det gångna året. Huvudsakligt fokus är att ge en bild av den samlade kommunala verksamheten.

Förvaltningsberättelsen upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Rådet för kommunal redovisning har också en rekommendation om förvaltningsberättelsen där det framgår vilka rubriker som måste finnas med.

Årsbokslut

I årsbokslutet redovisas räkenskaperna som enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning omfattar resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Redovisningen sker för kommunen och den kommunala koncernen i sammanställda räkenskaper.

Ekonomiska rapporter

Ekonomiska rapporter innehåller drifts- och investeringsredovisning. Redovisningen ska tillgodose fullmäktiges behov av uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Samtidigt ska den tillgodose externa intressenters behov av information om hur resurserna fördelas och förbrukas av verksamheterna.

Nyfiken att läsa mer fördjupat?

Nämndernas verksamhetsberättelser beskriver mer utförligt respektive nämnds verksamhet, måluppfyllelse och ekonomiskt utfall. Nämndernas verksamhetsberättelser finns som separata bilagor till den politiska behandlingen av årsredovisningen.

Revisionens granskningsrapport beskriver mer utförligt revisorernas granskning av kommunens ekonomi och verksamhet. Granskningsrapporten finns som separat bilaga till den politiska behandlingen av årsredovisningen.

Kommunens och nämndernas internkontrollarbete beskrivs mer utförligt i ärendet för kommunens samlade bedömning av internkontroll.

De kommunala bolagens verksamhet beskrivs mer utförligt i ärendet för kommunens samlade bedömning av bolagens årsredovisningar.

2 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Ljusdal kommuns ekonomi och verksamhet det gångna året. Huvudsakligt fokus är att ge en bild av den samlade kommunala verksamheten.

2.1 Översikt över verksamhetens utveckling

I detta avsnitt presenteras ett antal mått och nyckeltal som beskriver verksamhetens utveckling under de senaste fem åren. Här görs också en översiktlig beskrivning av utvecklingen.

Verksamhetens utveckling	2023	2022	2021	2020	2019
Befolkning 31 december	18 533	18 771	18 804	18 867	18 949
Kommun					
Årets resultat, mnkr	43	78	69	23	-21
Soliditet, %	54	52	48	53	56
Investeringar, mnkr	91	67	43	39	31
Låneskuld, mnkr	70	100	130	130	80
Anställda, antal	1 569	1 570	1 593	1 579	1 648
Koncern					
Årets resultat, mnkr	68	121	101	48	4
Soliditet, %	40	38	34	32	31
Investeringar, mnkr	182	126	105	129	150
Låneskuld, mnkr	974	991	1 129	1 145	1 187
Anställda, antal	1 693	1 695	1 720	1 704	1 779

Ljusdal har bra ordning i ekonomin och har de senaste åren haft en god balans mellan intäkter och kostnader. Kommunens ekonomiska utveckling är för närvarande balanserad efter några tidigare år (2017-2019) med negativa resultat. Bokslutet för år 2023 innebär ett överskott med 43 mnkr.

Årets starka resultat beror till stor del (liksom utfallet 2020-2022) på poster av tillfällig karaktär (t.ex. högre skatteunderlagsutveckling och extraordinära statliga stöd) samt återhållsamhet och kostnads-kontroll. Verksamhetens budgetföljsamhet och prognossäkerhet har varit godkänd. De tidigare årens (2017-2019) underskott återställdes i sin helhet 2021.

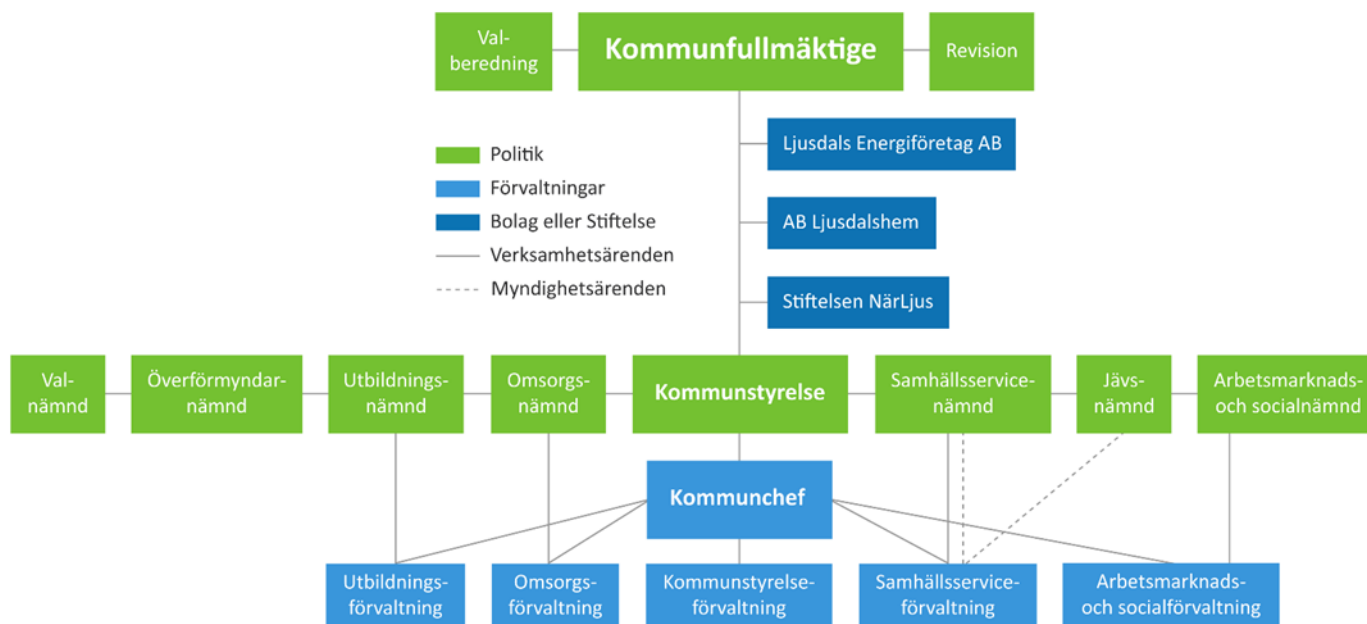
Ljusdals kommun har i grunden hyggliga ekonomiska förutsättningar med en acceptabel soliditet, god kassalikviditet, medel avsatta till pensioner, rimliga investeringsnivåer och en förhållandevis låg låneskuld. Trots den negativa utvecklingen vad gäller befolkning (minskning) och åldersstruktur (andelen äldre ökar) är den finansiella ställningen förhållandevis stabil och i gott skick.

Sammanfattningsvis kan konstateras att kommunen haft en resultatutveckling som innebär att den finansiella ställningen stärkts inför framtiden.

Den sammanställda redovisningen för koncernen (kommunen och de kommunala bolagen) innebär att resultatet stärks samtidigt som nivåerna för investeringar och lån höjs vilket innebär en lägre soliditetsnivå. Bedömningen är att de kommunala bolagen är välmående.

2.2 Den kommunala koncernen

Här presenteras en översiktlig bild av den kommunala koncernen.

Ljusdals kommun är en av Sveriges 290 kommuner och är en politisk styrd organisation med offentlig finansiering. Det innebär att förtroende, politisk prioritering av mål, hushållning med begränsade resurser och effektiv användning av skattemedel (högsta möjliga kvalitet till lägsta möjliga kostnad) är centrala utgångspunkter. De förtroendevalda (politiker) har huvudansvaret för den kommunala verksamheten. Kommunfullmäktige är högsta beslutande organet i kommunen och utser styrelser och nämnder.

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i nämnds- och förvaltningsorganisation samt i två helägda bolag, Ljusdal Energiföretag AB och AB Ljusdalshem som har egna dotterbolag. Stiftelsen NärLjus är under avvecklande. Skälen till att Ljusdals kommun valt att driva viss verksamhet i bolagsform är att den är konkurrensutsatt och drivs på affärsmässiga grunder. I förvaltningar och bolag utför tjänstemän verksamhet utifrån politiska beslut.

Kommunens verksamhet finansieras i huvudsak av skatteintäkter och statsbidrag (ca 82 %). Merparten av kommunens resurser används till pedagogisk verksamhet samt vård & omsorg (ca 82 %). Kommunens kostnader består till största delen av personalkostnader (ca 63 %).

Samägda företag

Ljusdals kommun har ett samverkansföretag: Kommuninvest Ekonomisk förening, genom vilket en betydande del av kommunkoncernens lånebehov tillgodoses. Ägarandel: 2 %.

Privata och offentliga utförare

För att utöka kommuninvånarens utbud och valfrihet samt tillhandahålla en kostnadseffektiv verksamhet med så hög kvalitet och service som möjligt, upphandlar kommunen ett antal privata utförare inom i huvudsak tre områden: friskolor, hemtjänst äldreomsorg/LSS (avseende boendeplatser) och IFO (avseende placeringar). Omfattningen motsvarar ca 13 % av kommunens kostnader.

Kommunen anlitar även ett antal offentliga utförare inom i huvudsak två områden: interkommunala ersättningar för skolelever i andra kommuner och samverkansavtal för gemensamma verksamheter inom Hälsingland. Omfattningen motsvarar ca 4 % av kommunens kostnader.

Fullmäktige	Verksamhetsområde
Kommunfullmäktige	Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Fullmäktige representerar invånarna i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Här nedan redovisas ett urval med exempel på viktiga frågor som kommunfullmäktige beslutar om: Tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi. De tar till exempel beslut om budget, skattesats och avgifter för kommunal service. Beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer. Väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnderna. Väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet.
Styrelse	Verksamhetsområde
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi, finanser och verksamhet. Kommunstyrelseförvaltningen, som är kommunens övergripande service- och stödorgan till förvaltningar och politik, består av enheterna kommunkansli, HR och lön, ekonomi och inköp, IT, strategisk och hållbar utveckling (inkl. kontaktcenter samt plan- och bygg avseende markfrågor) samt intern service.
Nämnder	Verksamhetsområde
Utbildningsnämnd	Utbildningsnämnden ansvarar för barnomsorg och skola för barn, ungdomar och vuxna. Verksamhet bedrivs inom förskola, förskoleklass, fritids/skolbarnomsorg, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, vuxenutbildning samt samarbete kring högskoleutbildning.
Omsorgsnämnd	Omsorgsnämnden ansvarar för äldreomsorg, stöd och omsorg/LSS, biståndsbedömning och hälso- och sjukvård.
Arbetsmarknads- & socialnämnd	Arbetsmarknads- och socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg, arbetsmarknadsenhet och arbetsmarknadsprojekt.
Samhällsservicenämnd	Samhällsservicenämnden bedriver verksamhet inom enheterna bibliotek, miljö, räddningstjänst, plan och bygg, gata och park, alkoholordgivning, kultur och fritid, Slottehubben samt fritidsgårdar.
Överförmyndarnämnd	Överförmyndarnämnden (gemensam nämnd med Bollnäs och Ovanåker) ska verka för att reglerna i enlighet med förmyndarlagstiftningen efterlevs. Uppgiften är främst att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare.
Jävsnämnd	Jävsnämndens uppdrag är att säkerställa att samhällsservicenämnden undviker att hamna i jävssituation när tillsyn, beslut och myndighetsutövning sker mot den egna verksamheten.
Valnämnd	Valnämnden ansvarar för val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen och lagen om kommunala folkomröstningar.
Revision	Revisionen granskar om nämndernas verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
Bolag	Verksamhetsområde
Ljusdals Energiföretag AB	AB Ljusdal Energiföretag bedriver i koncern produktion, inköp och försäljning av el, fjärrvärme, vatten, renhållning samt bredband. Inom koncernen finns helägda Ljusdal Energi AB, Ljusdal Elnät AB, Ljusnet AB, Ljusdal Vatten AB, Ljusdal Renhållning AB samt Ljusdal Energiförsäljning AB. Koncernen producerar fjärrvärme i fyra anläggningar och elkraft i två vattenkraftsstationer.
AB Ljusdalshem	AB Ljusdalshem bedriver i koncern fastighetsförvaltning och ska främja kommunens försörjning av bostäder och lokaler. Ljusdalshem förvaltar ca 1700 lägenheter och 110 affärslokaler. Inom koncernen finns helägda AB Ljusdals servicehus som ska främja försörjningen av boenden för kommunens omsorgsverksamhet.

Väsentliga förändringar av den kommunala organisationsstrukturen framgår av avsnittet Händelser av väsentlig betydelse.

2.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Detta avsnitt innehåller upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller resultaträkningen, men som är viktiga för bedömningen av kommunens och den kommunala koncernens resultat eller ekonomiska ställning.

Omvärldsrisker

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för omvärldsrisker inom framför allt följande områden: samhällsekonomin utveckling samt befolknings- och sysselsättningsförändringar.

Samhällsekonomin har under 2023 haft en svag ekonomisk tillväxt och en fortsatt hög inflationsutveckling. Samhällsekonomin utveckling belyses närmare i avsnittet Händelser av väsentlig betydelse.

Skatteintäkter är kommunens i särklass största intäktskälla och den samhällsekonomiska tillväxten har stor inverkan på skatteunderlagets utveckling. För kommunernas del är det i huvudsak ökad sysselsättning och ökade löner som tillsammans med en ökad befolkningsmängd ger ett positivt nettotillskott i ekonomin.

En viktig faktor för kommunerna är att staten har god ordning på sina finanser. Då minskar risken för plötsliga statliga indragningar av statsbidrag. De senaste bedömningarna tyder på ett gott statsfinansiellt utgångsläge med en relativt låg statsskuld sett i ett internationellt perspektiv. Detta har möjliggjort de senaste årens stora statliga stöd till kommunsektorn med anledning av Corona-epidemin.

Befolkningsutvecklingen har betydelse för kommunens intäkter genom skatter och bidrag från systemet för kommunalekonomisk utjämning. I Ljusdal har befolkningen minskat med 393 invånare eller 2,2 % under de senaste 10 åren (2013-2023) och uppgick 31/12 2023 till 18 533 invånare.

Sysselsättningsutvecklingen i Ljusdals kommun har förbättrats under förra året och arbetslösheten uppgick till 6,7 % vid utgången av 2023 vilket är 0,9 procentenheter lägre än 2022. Även i länet och i riket har arbetslösheten minskat under 2023. Arbetslösheten i Ljusdal ligger lägre än i länet (8,4 %), men högre än riket (6,4 %). Trots en uppgång av antalet sysselsatta förutses en förhållandevis hög andel arbetslösa de närmaste åren.

Ljusdals kommun arbetar för närvarande aktivt med riktade insatser för att stärka och utveckla det lokala näringslivet och underlätta inflyttning. Ett prioriterat mål är att åstadkomma en positiv sysselsättnings- och befolkningsutveckling.

Verksamhetsrisker

Personalförhållanden är av särskilt stor betydelse för kommunen eftersom personalen är kommunens viktigaste resurs för att producera välfärdstjänster och den i särklass största kostnadsposten. Kompetensförsörjning och sjukfrånvaro är därför två kritiska områden som belyses närmare i avsnittet Viktigare personalförhållanden.

Den allmänna pris- och löneutvecklingen är också två viktiga faktorer som starkt påverkar verksamhetens kostnader och handlingsutrymme.

Den demografiska utvecklingen med befolkningsförändringar i olika åldersgrupper har också stor betydelse för behov och efterfrågan av kommunala tjänster.

I kommunens regler för internkontroll regleras hur kommunens nämnder och förvaltningar arbetar systematiskt med att hantera risker i verksamheten. Detta belyses mer i avsnittet Internkontroll.

Finansiella risker

Det finns finansiella risker i kommunens finansverksamhet som innefattar likviditets-, skuld-, och kapitalförvaltning. I den av fullmäktige beslutade finanspolicyn regleras hur dessa risker ska hanteras i form av riktlinjer, regler, riskmandat och limiter.

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk (ränteförändringar) och finansieringsrisk (att vid någon tidpunkt inte kunna få lån på den externa marknaden). För att minska riskerna ska ränte- och kapitalbindningen spridas över tid med varierande räntebindingstider och kapitalförfallostruktur.

Ränterisk

Upplåningen inom den kommunala koncernen sker uteslutande via Kommuninvest och löper både med fast och rörlig ränta. Den genomsnittliga räntan har under året varit 0,56 % för kommunen och 2,56 % för kommunkoncernen. Enligt finanspolicyn ska skuldportföljen eftersträva en genomsnittlig räntebindingstid som överstiger 1,0 år med ett tillåtet intervall mellan 1-5 år. Givet skuldens sammansättning per balansdagen uppgick den genomsnittliga räntebindingstiden för den kommunala koncernens upplåning till 1,6 år. Den genomsnittliga räntebindingstiden för kommunens upplåning uppgick till 1,1 år.

Finansieringsrisk

Vid årsskiftet uppgick den räntebärande nettoskulden för kommunkoncernen till 991 mnkr varav för kommunen 70 mnkr och kommunföretagen 921 mnkr. Enligt finanspolicyn ska skuldportföljen eftersträva en kapitalförfallostruktur där högsta andelen låneförfall inom 12 månader får uppgå till maximalt 60 procent. Givet skuldens sammansättning per balansdagen förföll maximalt 52 procent av den kommunala koncernens låneskuld inom en 12-månadersperiod, medan motsvarande siffra för enbart kommunens låneskuld var 35 procent.

Känslighetsanalys

En kommun påverkas av händelser som på kort sikt kan vara svåra att påverka.

En känslighetsanalys har sammanställts för att åskådliggöra hur olika händelser i omvärlden kan påverka kommunen ekonomi. Vissa faktorer ligger utanför kommunens möjlighet att påverka. Andra faktorer kan kommunen påverka direkt eller indirekt.

Nedan redovisas några exempel på omvärldsfaktorer och hur de kan påverka Ljusdals kommuns ekonomiska utfall.

Omvärldsfaktorer	+/- mnkr
Skattemedelsförändring 1 %	15,0
Nettokostnadsförändring 1 %	14,0
Löneförändring 1 %	11,0
Befolkningsförändring 100 personer	6,2
Prisförändring varor och tjänster 1 %	4,5
Förändring 10 årsarbetare	4,4
Förändring kommunalskatt 10 öre	3,7
Ränteförändring med 1 %	1,7

Ovanstående visar vikten av att upprätthålla en finansiell beredskap på såväl kort som lång sikt. Ljusdal kommun måste ha marginaler i sin ekonomi för att i en föränderlig värld kunna hantera såväl externa oförutsedda händelser som förändringar inom kommunen.

Pensionsåtaganden

Utifrån ett riskperspektiv är det viktigt att redovisa och analysera kommunens samlade pensionsåtaganden eftersom de ska finansieras under lång tid framöver. Pensionsförpliktelser redovisas sedan 1998 enligt den s.k. blandmodellen där avsättning (förmånsbestämd ålderspension) skuldförs medan pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. De kommunala bolagens pensioner hanteras genom försäkringslösning, varför varken avsättning eller ansvarsförbindelse återfinns i deras balansräkning.

Pensionsförpliktelser, mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Avsättning	146	115	106	94	83
Ansvarsförbindelse	433	427	447	460	471
Pensionsförpliktelser	579	542	553	554	554
Förvaltade pensionsmedel	102	95	107	94	88
Återlånade medel	477	447	446	460	466
Konsolideringsgrad, %	18	18	19	17	16

Kommunens totala pensionsförpliktelser inklusive löneskatt uppgick vid årets slut till 579 mnkr och har minskat med 25 mnkr de senaste 5 åren. Avsättningen har ökat medan ansvarsförbindelsen har minskat de senaste åren eftersom inget nytt intjänande sker.

För att möta kommande pensionsutbetalningar har Ljusdals kommun avsatt förvaltade pensionsmedel i en placeringsportfölj. Placeringarnas marknadsvärde uppgick till 102 mnkr vid årsskiftet. Portföljens värde har ökat 14 mnkr de senaste 5 åren.

Skillnaden mellan totala pensionsförpliktelser och marknadsvärdet för förvaltade pensionsmedel kallas "återlånade medel" (likviditet används till att finansiera investeringar). Konsolideringsgrad är den andel av pensionsförpliktelser som täcks av förvaltade pensionsmedel.

Sammantaget hanteras pensionskulden i den löpande förvaltningen utan några problem

Borgensåtaganden

Kommunens borgensåtaganden uppgick vid årsskiftet till 1 013 mnkr. Helägda kommunala bolag står för merparten eftersom de normalt sett får borgen för investeringar de gör som ryms inom kommunens ansvarsområde. Bolagens ekonomiska ställning är stabil varför risken för borgensinfriande bedöms som liten. Kommunen är medlem i Kommuninvest och hade ett borgensansvar som per sista december värderades till 1 128 mnkr. Alla medlemmar, som utgörs av nästan alla Sveriges kommuner och regioner, är solidariskt ansvariga varför risken är låg.

Anläggningstillgångar

Ljusdals kommun har stora värden i anläggningstillgångar. Äldrade anläggningar och byggnader i kommunen medför risk för att underhåll och investeringar måste tidigareläggas. Befintliga underhålls- och investeringsplaner ses därför över kontinuerligt. För att hantera risken för skador på anläggningstillgångarna har kommunen ett omfattande försäkringsskydd.

Det finns även undervärderade samt dolda tillgångar jämfört vad som redovisas i balansräkningen (vilket följer av gällande redovisningsregler). Undervärderade finansiella anläggningstillgångar utgörs av kommunens innehav av aktier i de kommunala bolagen inom energi- och bostadssektorn som redovisas till anskaffningsvärde. Marknadsvärdet bedöms dock vara betydligt högre. Dolda tillgångar utgörs av kommunens skogsinnehav som ej redovisas. Kommunen har ett förhållandevis omfattande skogsinnehav som har ett betydande marknadsvärde.

2.4 Händelser av väsentlig betydelse

Detta avsnitt innehåller upplysningar om sådana händelser av väsentlig betydelse för den kommunala koncernen och kommunen som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.

Händelser av väsentlig betydelse under året

Global ekonomi har präglats av fortsatt hög inflation och penningpolitisk åtstramning under 2023. Bakgrunden är de störningar som rubbat utbud och efterfrågan, där pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik utmynnat i den exceptionella inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022.

De ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner blir nu alltmer påtagliga. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till ett historiskt lågt förväntat resultat för kommunsektorn 2023-2024. Utvecklingen för svensk inflation tyder på ett bredare och mer varaktigt förlopp än i tidigare prognoser. SKR:s sammantagna bedömning är att Sverige är inne i en lågkonjunktur. Kommunsektorn drabbas speciellt genom låg utveckling av det reala skatteunderlaget. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen framöver.

De kommunala verksamheterna i Ljusdal har haft ett fortsatt ansträngt läge med hög efterfrågan på kommunala tjänster och förhållandevis höga sjukskrivningstal samt en sommar präglad av extraordinarie händelser (bränder och översvämningar) och krisberedskap. Trots detta redovisar kommunen ett förhållandevis starkt ekonomiskt resultat 2023 till stor del beroende på sund återhållsamhet och god kostnadskontroll.

Under perioden har kommunen främst genomfört planerade reinvesteringar i befintliga fastigheter och anläggningar. Investeringarna har fullt ut finansierats med egna medel. Förstudier pågår kring några större investeringar. Det avser nybyggnad av skridsko- och aktivitetshall, fotbollshall, om- och tillbyggnad av skollokaler samt nybyggnad av vårdboende. Prioritering och beslut planeras under hösten.

Genom ett samverkansavtal med Hälsingekommunerna har under perioden ett arbete pågått med att under hösten införa ett nytt personal- och lönesystem.

Under perioden har beslut fattats om entledigande av kommunchef och anställning av ny kommundirektör. I samband med detta fick den nye kommundirektören ett uppdrag att under hösten påbörja en översyn av hela förvaltningsorganisationen med syftet att optimera organisationen inför kommande utmaningar. Det har även under perioden fattats beslut om entledigande av förvaltningschefen för utbildningsförvaltningen.

I övrigt har kommunen inga pågående rättstvister, lagförändringar, förändringar i huvudmannaskap eller liknande som i hög grad påverkar kommunens ekonomiska förutsättningar.

Händelser av väsentlig betydelse efter årets slut

Inflationstakten har efter årsskiftet legat på en fortsatt förhållandevis hög nivå. Mycket talar för att den gradvisa återgången till en mer normal inflations- och räntenivå kommer att ta längre tid än vad som tidigare förväntades. Den pågående lönerörelsen (förhandlingar om 2024 års löner) innebär också en stor utmaning för arbetsgivare och fackliga organisationer med tanke på konsekvenser för inflationsutvecklingen.

I februari beslutade kommunfullmäktige om nedrevidering av budgeten med tilläggsbudget till nämnderna för att täcka ökade kostnader. I mars fick kommunstyrelsen en illavarslande månadsrapport med en första årsprognos 2024 som innebär risk för stort underskott. Kommunstyrelsen har med anledning av detta uppdragit åt berörda nämnder att i april redovisa åtgärdsplaner för att komma till rätta med befarade obalanser.

2.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I detta avsnitt beskrivs hur den kommunala verksamheten styrs och följs upp.

Styrmodell

Ljusdals kommun arbetar efter en styrmodell med en gemensam struktur för styrning och uppföljning av kommunen och dess verksamheter. Modellen beskriver de tre olika väsentliga delarna i ett styrning- och ledningssystem - planera, följa upp och åtgärda - med dess underliggande aktiviteter. Samspelet mellan dessa delar skapar förutsättningar för att effektivt producera tjänster till medborgarna och elever, klienter, vårdtagare samt utveckla lokalsamhället. De underliggande aktiviteterna påverkar och ger stöd till varandra.

I första steget, planera, tydliggör politiken vad som ska uppnås genom att ta beslut om visioner och strategier. Detta förtydligas genom att fördela resurser och sätta mål där det framgår vilka resultat och effekter som ska uppnås ur ett brukar- och medborgarperspektiv både på kort- och lång sikt.

Avvikelse, både positiva och negativa, fångas upp i det andra steget genom uppföljning och analys.

Bakomliggande orsaker synliggörs och förslag till åtgärder presenteras i det tredje steget. Vissa åtgärder blir förbättringsarbete direkt i verksamheten. Andra kan kräva större insatser där politiken måste prioritera och fatta beslut ur ett helhetsperspektiv. Lärdomar från goda exempel kommuniceras och sprids i hela organisationen.

I samband med budget, månadsrapporter, delårsrapport och årsredovisning integreras ekonomi- och verksamhetsperspektiven. Arbetssättet innebär ett fokus på ekonomi- och verksamhetsstyrning med övergripande resursfördelning samt målprioritering. Styrmodellen ska säkerställa att verksamheten bedrivs inom de resursramar och i enlighet med de mål som fullmäktige har bestämt och bidra till en hållbar utveckling av Ljusdals kommun. Nedan lämnas en utförligare beskrivning av processerna kring ekonomistyrning respektive verksamhetsstyrning.

Ekonomistyrning

Ekonomistyrning är en del av styrmodellen och definierar hur ekonomin ska styras och följas upp. Kommunens ekonomiska förvaltning regleras i stor omfattning av kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från rådet för kommunal redovisning samt av annan normering och praxis inom ekonomiområdet. Centrala utgångspunkter är ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning. Nedan beskrivs viktiga styrdokument och processerna kring styrning och uppföljning av ekonomin. Även bolagsstyrning berörs.

Styrdokument

Kommunfullmäktige har antagit styrdokumentet *Ekonomistyrningsregler för Ljusdals kommun* (med tillhörande *Tillämpningsanvisningar*) som är en förlängning och konkretisering av gällande lagstiftning och sammanfattar i ett dokument regler som ligger till grund för styrning och uppföljning av kommunens ekonomi. Andra viktiga styrdokument är *Finanspolicy*, *Regler för Intern Kontroll*, *Inköpspolicy* och *Attestreglemente*.

Budgetprocessen

Budgetprocessen är navet i kommunens styrning och Budgeten är Ljusdals kommuns viktigaste verktyg för planering av verksamhet. I budgeten fastställs hur kommunens resurser och mål ska prioriteras och fördelas mellan de olika nämnderna och dess verksamheter. Att ta fram budgeten, följa upp den under året och slutligen göra bokslut är en omfattande process som pågår under en period av 26 månader.

Kommunstyrelsen fastställer *Budgetdirektiv* i mars som anger planeringsförutsättningar för den fortsatta planeringsprocessen. Kommunfullmäktige fastställer i juni (valår november) *Budget* för nästa verksamhetsår samt plan för de därpå följande två åren.

Varje nämnd, eller styrelse, beslutar därefter om internbudget och verksamhetsmål inom sitt uppdrag, som är nedbrutna utifrån kommunfullmäktiges beslutade övergripande resursfördelning och mål.

Uppföljningsprocessen

Uppföljning är en kontinuerlig process för att följa upp, rapportera och styra kommunens verksamhet och resurser så att verksamheten utvecklas i beslutad riktning. Uppföljningen ska i första hand fokusera på avvikelser och åtgärdsplaner så att uppföljningen säkerställer att verksamheten når de beslutade målen och håller sig inom den av fullmäktige tilldelade ekonomiska ramen.

Nämnderna redovisar till kommunstyrelsen *Månadsrapporter* per februari, april och oktober, *Delårsrapport* per augusti samt *Årsbokslut* per december. Månads- och delårsrapporterna innefattar ekonomiskt utfall och årsprognos.

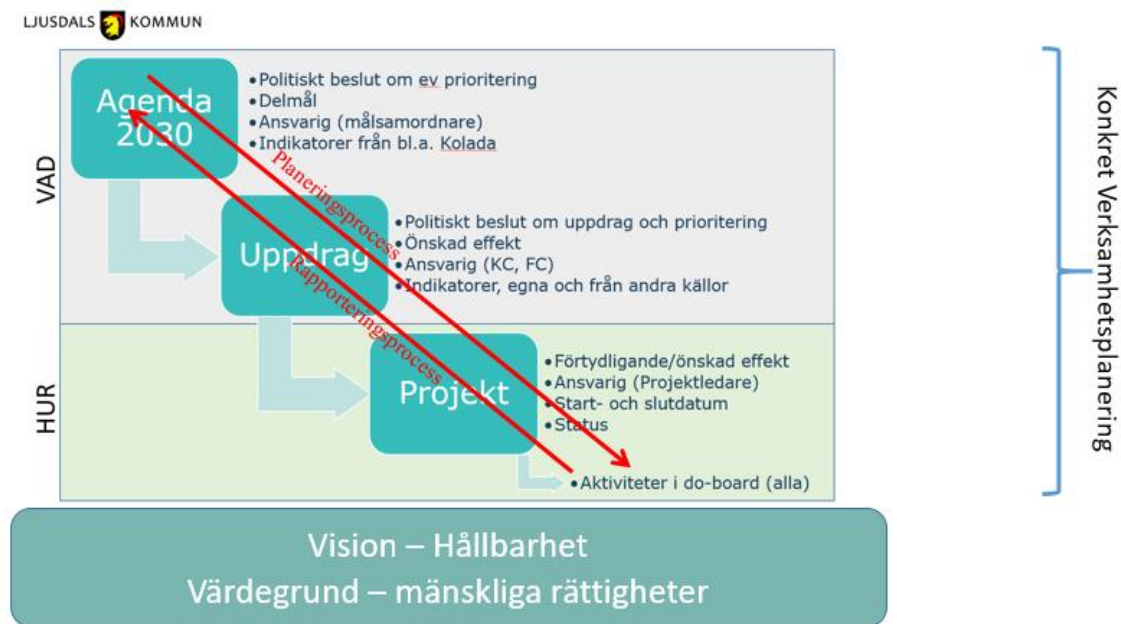
Om en nämnd redovisar en negativ årsprognos inträder enligt ekonomistyrningsreglerna anställnings- och inköpsstopp till dess att nämnden till kommunstyrelsen har redovisat en åtgärdsplan. Om en nämnd, förvaltning eller budgetansvarig chef ej håller sin budget görs en ansvarsprövande bedömning.

Bolagsstyrning

Kommunen äger bolag och driver bolagsverksamhet för att förverkliga kommunala ändamål. De kommunala bolagen är liksom nämnder och förvaltningar till för att bedriva kommunal verksamhet som syftar till att skapa nytta för kommunen och kommuninvånarna. Direktiv för de kommunala bolagen framgår av fullmäktige fastställda *ägardirektiv*. Bolagen rapporterar till kommunstyrelsen *Delårsrapport* per augusti och *Årsredovisning* per december.

Verksamhetsstyrning

Verksamhetsstyrning utgår ifrån visionen hållbarhet och värdegrunden mänskliga rättigheter. Verksamhetsplanering omfattar 3 nivåer; Agenda 2030, Uppdrag och Projekt.

Agenda 2030

FN:s 17 globala mål för ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling - Agenda 2030 - utgör basen och strategin för styrningen av verksamheten i Ljusdals kommun. Den ska eftersträvas av hela koncernorganisationen tillsammans. Vidare har kommunfullmäktige beslutat om 3 prioriterade Agenda 2030-mål (4, 8 och 11) som grund för verksamhetsinriktning.

Uppdrag

Uppdrag är en nedbrytning av målen för att konkretisera på vilket sätt målen ska nås inom ett givet tidsperspektiv – vad man ska göra. Fullmäktige har beslutat om 5 prioriterade kommun-övergripande uppdrag. För varje prioriterat uppdrag är en ansvarig analysgrupp tillsatt, med representanter från olika verksamheter och enheter. Varje nämnd beslutar dessutom om generella och verksamhetsspecifika uppdrag. Uppdragen mäts via indikatorer på genomförande.

Projekt

Projekt tas fram inom respektive förvaltning för att tydliggöra hur verksamheten avser att lösa de prioriterade, generella och verksamhetsspecifika uppdragen. Här mäts framsteg på leverans, mer än mot generella indikatorer. Hur de genomförs planeras av förvaltningarna.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt föreskrivs i kommunallagen. I komplement till detta gäller bestämmelserna i reglemente för kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppsikt över all kommunal verksamhet oavsett styrelseform. Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen håller sig informerad om nämnder och bolags verksamhet och ekonomi och hur de förhåller sig till gällande styrdokument och lagstiftning.

Uppsiktsplikten tar utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv samt nämnds- och affärsplaner. Kontinuerlig återrapportering ske genom månadsrapporter och delårsrapport. Väsentliga avvikelser mellan utfall och plan eller budget analyseras och bedöms för att eventuella åtgärder ska kunna beslutas i tid. När kommunstyrelsen anser att det finns risk att kommunens ekonomiska resultat blir negativt får kommunstyrelsen besluta om ekonomiska åtgärder som omfattar nämnder. Åtgärderna ska leda till en budget i balans.

I samband med årsredovisningens behandling sker utvärdering och ansvarsprövning av nämndernas verksamhet. De kommunala bolagens årsredovisningar behandlas i ett separat ärende. Kommunstyrelsen bedömer då om bolagens verksamhet varit förenlig med fastställda ändamål och direktiv. Vidare beslutas även om direktiv till stämмоombud.

Internkontroll

Internkontrollen syftar till att kommunens verksamhet ska bedrivas effektivt och säkert. Målet med internkontrollen är att ha ordning och reda på alla processer och rutiner, trygga tillgångar och förhindra att kommunen drabbas av extra kostnader på grund av oavsiktliga eller avsiktliga fel samt säkerställa att resurser disponeras i enlighet med kommunfullmäktiges intentioner. Arbetet styrs av kommunallagen och regleras i kommunens styrdokument Regler för internkontroll.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att det finns en god internkontroll inom hela kommunen. Ansvaret innefattar bland annat upprättande av organisation för internkontroll, utformning av regler samt årlig sammanställning och utvärdering av kontrollsystemet.

Nämnderna ansvarar för internkontrollen av den egna verksamheten. De ansvarar för att risk- och konsekvensanalys genomförs, att årliga planer för internkontroll upprättas, genomförs, följs upp och rapporteras. Nämnderna ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås: ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, efterlevnad av lagar, föreskrifter, riktlinjer och avtal med mera.

Läs om kommunens och nämndernas internkontrollarbete i ärendet för kommunens samlade bedömning av internkontroll 2023.

Revision

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen samt pröva ansvarstagandet.

Revisionen granskar på fullmäktiges uppdrag. Revisorerna är förtroendevalda och de biträds av sakkunniga yrkesrevisorer.

Tillsammans prövar de om verksamheten följer kommunfullmäktiges beslut, uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar, har en tillräcklig styrning och kontroll samt om kommunens räkenskaper är rättvisande.

2.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I avsnittet görs en utvärdering av god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen stadgar att kommuner måste ha balans i ekonomin, kostnaderna får inte överstiga intäkterna. Utöver detta balanskrav har även kommuner krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige beslutar om målen för god ekonomisk hushållning och dessa anges i kommunens budget.

Det finansiella perspektivet av god ekonomisk hushållning innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den själv konsumerar, det vill säga ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på att kommunen måste bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att kunna skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning.

Uppföljning av mål ur ett finansiellt perspektiv

Kommunfullmäktige har beslutat om fyra finansiella målperspektiv med tillhörande prioriterade mål.

Målperspektiv	Uppfyllelse		Prioriterade mål
Resultat	+	↗	Årets resultat ska uppgå till 1-2 % av skatteintäkter och statsbidrag.
Kapacitet	+	↗	Hög egenfinansiering av investeringar ska eftersträvas för att i möjligaste mån undvika lånefinansiering. Eget kapital ska över tid inflationsskyddas genom att soliditeten bibehålls eller ökas.
Risk	+	↗	Den kortfristiga betalningsberedskapen ska motsvara minst 100 % av de skulder som förfaller inom 1 år.
Kontroll	+	↗	Budgetföljsamheten och prognossäkerheten ska vara god (högst 1 % avvikelser).

Måluppfyllelsen graderas i tre nivåer och pilarna visar utvecklingen av måluppfyllelsen i jämförelse med året innan.

Måluppfyllelsen bedöms som: + = god, = = relativt god, - = mindre bra.

Måluppfyllelsen utvecklas: ↗ = i positiv riktning, → = är på samma nivå som föregående år, ↘ = i negativ riktning.

Vid bedömning av måluppfyllelsen används indikatorernas utfall och utveckling jämfört med budget som vägledning (se not 29 samt finansiell analys nedan). Sammanfattningsvis kan konstateras att måluppfyllelsen bedöms vara god och måluppfyllelsen utvecklats i positiv riktning under 2023.

Uppföljning av mål ur ett verksamhetsperspektiv

Kommunfullmäktige har beslutat om tre prioriterade kommungemensamma Agenda 2030-målområden med fem tillhörande prioriterade uppdrag.

Agenda 2030-målområden	Uppfyllelse		Prioriterade uppdrag
God utbildning	-	↘	Alla barn ska lyckas i skolan
	-	↘	Kompetensförsörjningen säkras genom livslångt lärande
Anständiga arbetsvillkor & ekonomisk tillväxt	-	→	Ljusdal ska ha ett blomstrande företagsklimat
	-	↘	Ljusdals kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare
Hållbara städer och samhällen	-	↘	Ljusdals kommun ska vara 20 000 invånare år 2030

Måluppfyllelsen graderas i tre nivåer och pilarna visar utvecklingen av måluppfyllelsen i jämförelse med året innan.

Måluppfyllelsen bedöms som: + = god, = = relativt god, - = mindre bra.

Måluppfyllelsen utvecklas: ↗ = i positiv riktning, → = är på samma nivå som föregående år, ↘ = i negativ riktning.

Vid bedömning av målpuffyllelsen används indikatorernas utfall och utveckling och nämndernas bedömningar (se separat bilaga) som vägledning. Sammanfattningsvis kan konstateras att målpuffyllelsen bedöms vara mindre bra och att målpuffyllelsen under 2023 utvecklats i negativ riktning.

Indikatorer verksamhetsmål

Nedan följer uppföljning av indikatorer för att mäta uppfyllelse av kommunfullmäktiges 3 prioriterade kommunövergripande Agenda 2030 verksamhetsmål med 5 tillhörande prioriterade uppdrag. Utförligare information finns att läsa i nämndernas verksamhetsberättelser och målpufföljningsrapport KF-mål.

God Utbildning – alla barn ska lyckas i skolan, kompetensförsörjning genom livslångt lärande
För indikatorn "Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun" har resultaten ytterligare försämrats för läsåret 2022/23 och mest för flickor. Samlat sjönk resultaten med ca 6 procentenheter. Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år har också fortsatt ner, men endast för flickor och då tydligt, medan pojkarna har förbättrat sig tydligt. Angående indikatorn "Elever i åk5: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar..." så har vi samma resultat som i fjol då det mäts vart tredje år. För indikatorn "Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)" är det endast förändring på flickor där andelen gått ner från 8 % till 5 %. Övrigt ligger kvar sedan 2020-mätningen, och för "Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%)" ser vi en stadigt sjunkande andel de senaste åren med 5 % år 2021 och 3 % för 2023.

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt – vara attraktiv arbetsgivare, ha ett blomstrande näringsliv
Indikatorn "Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)" är oförändrad då resultatet för det senaste året inte inkommit ännu. Föregående resultat var en svag ökning för såväl kvinnor som män. "Företagsklimat, ranking"-indikatorn ligger också tämligen stabilt runt mätningen för 2022. Antal sökanden per utannonserad tjänst saknar mätvärden för annat än senaste år varför en trend och/eller analys är svår att göra. Indikatorn "Medarbetarundersökning HME" har inte gjorts någon ny sedan 2022. Sjukfrånvaron har sjunkit från 11 % år 2022 till 10 % 2023. "Antal sökanden per utannonserad tjänst" har sin första mätning för 2023, varför en trend är omöjlig att utläsa.

Hållbara städer och samhällen – Ljusdals kommun ska vara 20 000 invånare år 2030
Indikatorn "Invånare totalt antal" är fortsatt sjunkande från 2022 års siffror. Fortsatt är det också skillnaden mellan födda och avlidna som står för sänkningen då inflyttningen fortsatt är större än utflyttningen. Den demografiska försörjningskvoten fortsätter också att öka enligt prognos och fortsätter upp från 2021 års 0,97 till 0,98 år 2022.

Den nya styrmodellen är nu på plats med Kommunfullmäktiges prioriterade mål och uppdrag, analysgrupper, förankring hos personalgrupper, ledningsgrupper, förvaltningar och nämnder. Inför 2023 gjordes för första gången en komplett verksamhetsplanering enligt den nya styrmodellen och med Stratsys som praktiskt stöd. Fokus har initialt varit kartläggning av nuläge och trendmätning. Det finns dock fortfarande ett behov att vidareutveckla mätbara målnivåer avseende indikatorer för att bättre kunna mäta målpuffyllelse framöver.

Samlad bedömning

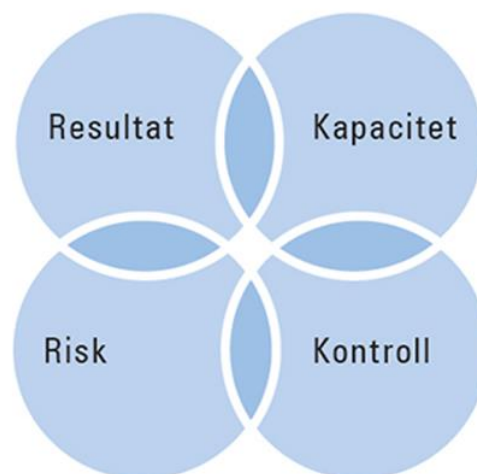
God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv bedöms uppnått. God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv bedöms inte uppnått. Den samlade bedömningen blir därigenom att god ekonomisk hushållning delvis har uppnåtts i Ljusdals kommun 2023.

Finansiell analys

Nedan redovisas en analys av Ljusdals kommuns finansiella utveckling och ställning. Syftet med analysen är att utifrån relevanta nyckeltal klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

Den finansiella analysen utgår ifrån en analysmodell (utvecklad av Kommunforskning i Väst som används av många kommuner) med fyra perspektiv vilka är viktiga för att bedöma god ekonomisk hushållning; nämligen det ekonomiska resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den ekonomiska utvecklingen.

- *Resultatperspektivet* handlar om vilken balans kommunen har mellan sina intäkter och kostnader samt vilket överskottsmål kommunen ska sträva efter på kort och lång sikt.
- *Kapacitetsperspektivet* handlar om att ha en god kapacitet att möta ekonomiska svårigheter på lång sikt.
- *Riskperspektivet* handlar om att på kort sikt ej behöva vidta drastiska åtgärder för att möta ekonomiska problem.
- *Kontrollperspektivet* handlar om vilken kontroll kommunen har över den ekonomiska utvecklingen på kort sikt.

Genom att koppla ihop modellens fyra perspektiv med olika relevanta nyckeltal erhålls ett bra analysunderlag för att kartlägga finansiell utveckling och ställning.

Resultat	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat, mnkr	43,3	77,6	69,3	23,3	-21,2
Resultat andel av skatter & bidrag, %	3,0	5,9	5,2	1,8	-1,8
Investeringar, mnkr	75	67	43	39	31
Självfinansieringsgrad investeringar, %	135	201	253	159	56

Resultatmått redovisar kommunens balans mellan kostnader och intäkter samt årets resultat (överskott) på kort och lång sikt.

Årets resultat för 2023 uppgick till 43,3 mnkr, vilket var en försämring jämfört med föregående rekordår, men ändå ett klart starkt resultat. Förklaringen till detta var att skatter och statsbidrag ökade mer än förväntan på grund av förhållandevis hög skatteunderlagsutveckling. Samtidigt ökade nettokostnaderna för verksamheten mer än föregående år. Överlag har det varit en god budgetdisciplin, återhållsamhet och kostnadskontroll.

En rekommendation från SKR som många kommuner strävar efter är att årets resultat (överskott) bör uppgå till minst två procent av skatter och bidrag. En sådan resultatnivå ger förutsättningar för att över tid självfinansiera en större del av normala investeringsvolymerna, hantera pensionsskulden, oförutsedda kostnadsökningar och intäktsbortfall samt satsningar. Resultat i förhållande till skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning upp gick till 3,0 procent under 2023 vilket är lägre än 2022, men fortfarande en förhållandevis hög nivå. Under perioden 2019-2023 är den genomsnittliga resultatandelen 2,8 %.

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat. Ett utfall på 100 procent eller högre innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Detta innebär i sin tur att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

Självfinansieringsgraden av investeringar uppgick 2023 till 135 procent. Kommunen har de senaste åren haft en bra självfinansieringsgrad. Förklaringen till detta var både ett förbättrat resultat och låga investeringsnivåer. Genomsnittet de senaste fem åren ligger på 161 procent. Det innebär att kommunen under perioden kunde finansiera sina investeringar fullt ut med skatteintäkter.

Kapacitet	2023	2022	2021	2020	2019
Soliditet, %	54	52	48	53	56
Soliditet inkl. pensionsförpliktelser, %	22	20	13	9	6

2022 ändrades redovisningsprincip för finansiell leasing varvid anläggningstillgångar räknades upp från och med 2021 och framåt vilket har påverkat soliditeten och nyckeltalen ovan.

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning. En förbättrad soliditet innebär att kommunen minskar sin skuldsättning och därigenom stärker sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden.

Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgick till 54 procent, vilket var en ökning med 2 procentenheter jämfört med föregående år. Kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser har stärkts med 16 procentenheter den senaste femårsperioden, vilket främst kan förklaras av goda resultatnivåer och att pensionsförpliktelser utanför balansräkning har minskat. Detta bidrog i sin tur till en god finansieringsgrad av investeringarna med egna medel som påverkade soliditeten i positiv riktning.

Risk	2023	2022	2021	2020	2019
Kassalikviditet, %	149	147	145	104	69
Balanslikviditet, %	150	148	146	104	70

Likviditetsmått redovisar kommunens kortsiktiga betalningsberedskap genom att relatera omsättningstillgångar till kortfristiga skulder. Vid ett utfall på 100 procent klarar man precis sina kortfristiga ekonomiska åtaganden (löpande utgifter). En oförändrad eller ökande likviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Kassalikviditeten (omsättningstillgångar-förråd/kortfristiga skulder) uppgick vid årsskiftet 2023 till 149 procent, vilket kan jämföras med 69 procent under 2018. Ljusdal har en kontrollerad likviditet och god betalningsberedskap, vilket garanterar att kommunen utifrån ett kort- och medellångt finansiellt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella betalningstoppar.

Ljusdals kommun och de kommunala bolagen har dessutom en gemensam koncernkassa med en avtalad checkkredit. Vid behov kan kort upplåning från koncernkassan i kombination med utnyttjande av checkkredit ske. En annan referenspunkt är att jämföra likvida medel (inkl. kortfristiga placeringar och checkkredit) med de lån som förfaller inom 12 månader. Likvida medel överstiger vida lånefall.

Kontroll	2023	2022	2021	2020	2019
Budgetavvikelse nämnder, mnkr	9	16	5,5	-21,6	-54,1
Budgetavvikelse nämnder, %	0,6	1,3	0,4	-1,8	-4,5
Prognosavvikelse nämnder, mnkr	1,2	9,4	12,3	15,2	-8,3
Prognosavvikelse nämnder, %	0,1	0,7	0,9	1,2	-0,7

Budgetavvikelse och prognosavvikelse är mått på finansiell kontroll. För att bedöma kommunens förmåga att planera och genomföra verksamheten enligt plan och inom givna budgetramar samt anpassa sig till förändrade förutsättningar, är det därför viktigt att utvärdera nämndernas budgetföljsamhet och prognossäkerhet.

En budgetavvikelse (utfall jämfört med budget) under 1 % är att betrakta som en acceptabel budgetföljsamhet. Nämnderna redovisade en positiv budgetavvikelse på 8,9 mnkr eller 0,6 %, varav en stor del kan härledas till ett antal överskott av tillfällig karaktär. Budgetföljsamheten har totalt sett varit relativt god de senaste åren och får därmed anses som acceptabel. Dock förekom större budgetavvikelser för enskilda nämnder.

En prognosavvikelse (utfall jämfört med prognos per augusti) under 1 % är att betrakta som god prognossäkerhet. Nämndernas sammantagna slutliga resultat i bokslutet överensstämde relativt väl med den prognos som lämnades per utfall oktober. Prognoserna över kommunens ekonomi har totalt sett varit förhållandevis stabila under de senaste åren och får därmed betraktas som tillfredsställande. Dock förekom större prognosavvikelser för enskilda nämnder.

För en mer detaljerad genomgång av budgetavvikelser och prognossäkerhet per nämnd hänvisas till kapitlet Ekonomiska rapporter (avsnittet om drift- och investeringsredovisning).

Sammanfattning bedömning Ljusdals finansiella ställning och utveckling

Ljusdals kommuns ekonomi har under de senaste åren haft en god balans mellan kostnader och intäkter. Resultatet under femårsperioden uppgick i genomsnitt till 2,8 procent av skatteintäkter samt utjämning och statsbidrag.

Under de senaste åren har Ljusdal även kunnat självfinansiera sina investeringar genom det goda resultatet. Kommunens ekonomiska ställning har därigenom kunnat bibehållas och stärkas.

Kommunen har en hygglig soliditetsnivå och relativt få upptagna lån från banker eller andra kreditinstitut. Vid en djupare analys av soliditeten framgår det att den långsiktiga kapaciteten är stark. Soliditeten har den senaste perioden stärkts, för att 2023 uppgå till 54 procent. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgår till 22 procent.

Kommunen uppfyllde sitt finansiella mål för god ekonomisk hushållning, vilket är en styrka ur ett styrningsperspektiv.

Sammanfattningsvis kan konstateras att kommunen haft en resultatutveckling som innebär att den finansiella ställningen stärkts inför framtiden.

2.7 Balanskravsresultat

I detta avsnitt ges en beskrivning av balanskravet och en balanskravsutredning genomförs. Avslutningsvis redovisas kommunens resultatutjämningsreserv (RUR).

Balanskravet

Balanskravet är kommunallagens regelverk för att skapa förutsättningar för en stabil långsiktig finansiell utveckling. Det övergripande syftet med att ställa krav på budgetbalans är att de löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna.

Kommunens ekonomi måste således planeras och styras mot ett resultat i balans, vilket innebär att intäkterna minst ska överstiga kostnaderna såväl i budget som i bokslutet.

Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Detta innebär att det egna kapitalet säkras över tiden genom planering och styrning för att nå balans. Vid avstämning mot lagens krav är huvudprincipen att realisationsvinster samt orealiserade vinster/förluster inte ska inräknas i intäkterna.

Enligt gällande normering redovisas balanskravsutredningen nedan.

Balanskravsutredning, mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	43,3	77,6	69,3	23,3	-21,2
Avgår/tillkommer realisationsvinster/förluster	-4,5	-2,1	-11,9	-1,3	-6,9
Avgår/tillkommer orealiserade vinster/förluster värdepapper	-4,1	12,6	-9	-6,4	-11,7
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	34,7	88,1	48,4	15,6	-39,8
Reservering av medel till RUR *)	20,4	63,9	-	-	-
Användning av medel från RUR *)	-	-	-	-	15,4
Årets balanskravsresultat	14,3	24,2	48,4	15,6	-24,4
Balanskravsunderskott från tidigare år	-	-	-48,1	-63,7	-39,3
Ackumulerade positivt resultat	14,3	24,2	0,3	-48,1	-63,7

*) Resultatutjämningsreserv

Under åren 2018 och 2019 redovisade kommunen negativa balanskravsresultat. Dessa återställdes under åren 2020 och 2021. Under åren 2020-2023 har kommunen redovisat ett resultat som uppfyllt balanskravet och målet om god ekonomisk hushållning.

Årets balanskravsresultat efter hänsyn tagen till balanskravsjusteringar är positivt och uppgår till 14,3 mnkr varför balanskravet är uppfyllt.

Resultatutjämningsreserv

Kommuner ges möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan under vissa förutsättningar användas i balanskravsutredningen för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel. I årets bokslut medges avsättning till RUR med 20,4 mnkr. Tidigare fanns det avsatt 82,4 mnkr. Totalt är det därmed avsatt 102,8 mnkr i RUR som kan användas i balanskravsutredning vid behov kommande år.

2.8 Väsentliga personalförhållanden

I detta avsnitt lämnas en beskrivning över väsentliga personalförhållanden.

En kommun tillhandahåller service till sina invånare och är av naturen personalintensiv. Personalen är utan jämförelse kommunens viktigaste resurs för att producera välfärdstjänster. Drygt 62 % av kommunens kostnader, 968 mnkr, består av kostnader för personal.

Efterföljande avsnitt behandlar i huvudsak kommunens verksamhet. Upplysningar om de kommunala bolagens personal finns att läsa i deras årsredovisningar.

Medarbetare

Antal	2023	2022	2021	2020	2019
Koncern					
Tillsvidareanställda	1 693	1 695	1 720	1 704	1 779
Kommun					
Månadsavlönade anställda	1 690	1 664	1 744	1 727	1 821
- varav tillsvidareanställda	1 569	1 570	1 593	1 579	1 648
- varav tidsbegränsat anställda	121	94	151	148	173
- varav kvinnor	1 352	1 331	1 423	1 413	1 485
- varav män	338	333	321	314	336
Medelålder, år	49	49	48	48	48

Koncernen hade vid utgången av 2023 1 693 tillsvidareanställda, vilket, en minskning med 2 jämfört med föregående årsskifte.

Ljusdals kommun hade vid utgången av 2023 1 569 tillsvidareanställda, en minskning med 1 jämfört med föregående årsskifte, då antalet var 1 570. Därutöver var 121 personer tidsbegränsat anställda vid utgången av 2023, att jämföra med föregående årsskifte då antalet var 94. Det totala antalet anställda var 1 690 vid utgången av 2023. Utöver dessa fanns även 48 deltidbrandmän samt ett antal timavlönade.

Köns- och åldersfördelning

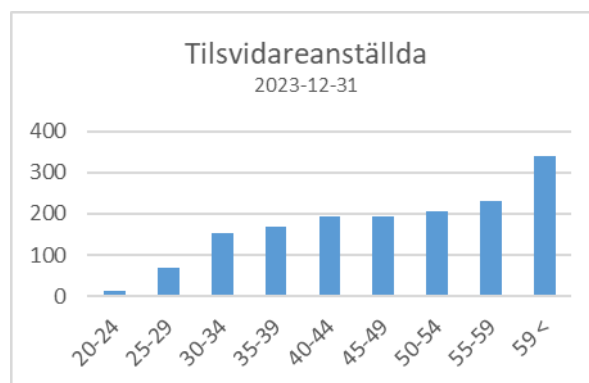
Könsfördelningen är 1 352 kvinnor (1 331 föregående årsskifte) och 338 män (333 föregående årsskifte). Den procentuella fördelningen är därmed 80 % kvinnor och 20 % män.

Åldersfördelningen visar fortfarande på en hög snittålder, ca 49 år (49 föregående årsskifte).

Kommunen har många pensionsavgångar de närmaste åren.

Fram till och med år 2030 kommer ca 340 anställda att gå i pension, vilket motsvarar 20 % av den samlade personalstyrkan i Ljusdals kommun.

Diagram intill visar åldersfördelning, antal tillsvidareanställda per åldersgrupp.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning blir fortsatt ett viktigt fokus under flera år framöver. Inom kompetensförsörjning har förslaget till strategi beretts och är klart för beslut.

Digitalisering av HR-processer

Fortsatt digitalisering av HR-processer med system som i första hand ska vara administrativt stöd till chefer fortgår. För chefer och medarbetare har utbildningsinsatser och stöd genomförts och finns tillgängligt.

Facklig samverkan

Inom samverkan har arbetsgivare och fackliga parter påbörjat en utveckling gällande struktur och upplägg - vad det kommer att mynna ut i får HR-enheten återkomma med.

Arbetsmiljö

Under år 2023 har HR-enheten fortsatt stötta organisationens chefer i det vardagliga arbetsmiljöarbetet. Efter en arbetsmiljöutredning avsattes extra resurs till utbildningsförvaltningen som stöd till att genomföra åtgärdsplan tillsammans med förvaltningsledning.

För att sänka sjuktalen inom kommunen har HR-enheten bland annat prioriterat införandet av friskfaktorarbetet med en gemensam modell, Sunt-arbetsliv. Även ökat chefsstöd inom rehabiliteringsärenden har varit i fokus för ökad kunskap hos chef kring processen för rehabilitering och förbättra kvalitén i dokumentering.

Beslut om höjt friskvårdsbidrag från 1200 kr till 3000 kr per år ökar möjligheten till en aktiv fritid vilket bidrar till bättre hälsa.

Under hösten har extra resursstöd från HR-enheten har avsatts till Omsorgsförvaltningen för en arbetsmiljökartläggning med analys.

Införande av nytt personal- och bemanningssystem

Införandet av nytt personalsystem och bemannings system har varit intensivt och präglat många av de frågor som har lyfts inom organisationen, detta arbete kommer att fortsätta under kommande året.

Organisationsöversyn

HR-enheten har avsatt resurs av projektledning i arbetet med organisationsutredning som just nu pågår. Utredningen kommer att vara klar under våren 2024.

Nytt pensionsavtal

Under hösten 2022 infördes nytt pensionsavtal KAP-KR som innebär att arbetsgivaren ökat avsättning till anställdas pensioner. Under år 2023 har upphandling av pensionsadministration genomförts och möjlighet till löneväxling infördes till anställda. Arbetsgivaren fortsätter som tidigare med att anställda kan få 5-6 semesterdagar extra istället för semesterlönetillägget.

Distansarbete

Kommunen har en positiv inställning till distansarbete när så är möjligt och strävar efter ett tydligt fokus på hållbarhet, vad gäller såväl arbetsliv som miljö, där bland annat personresor kan minskas med distansarbete. Möjlighet för medarbetare att välja distansarbete och tillgång till digitala arbetsverktyg är också något som bidrar till att öka kommunens attraktivitet.

Sjukfrånvaro

Tabellen visar sjukfrånvaron i Ljusdals kommun under perioden 2019 och 2023. Sjukfrånvaron redovisas i relation till ordinarie arbetstid. Långtidsfrånvaro är frånvaro från 60 dagar och mer. Korttidsjukfrånvaron är 1-59 dagar. Vidare redovisas frånvaron för män och kvinnor, samt fördelningen av frånvaron i tre åldersgrupperingar.

Andel i %	2023	2022	2021	2020	2019
Sjukfrånvaro fördelad på kön					
Kvinnor	10,9	12,1	11,1	12,3	10,0
Män	7,5	8,3	6,1	7,3	4,7
Totalt	10,2	11,4	10,2	11,3	9,0
Sjukfrånvaro fördelad på ålder					
29 år och yngre	9,3	10,8	9,7	12,1	7,4
30 -49 år	8,4	11,2	10,6	11,2	8,0
50 år och äldre	11,9	11,6	9,9	11,3	10,1
Långtidssjuka 60 dagar eller fler	55,6	56,0	54,0	49,4	58,6

Tabellen för sjukfrånvaron visar kvartal 3 för år 2023 då ett systembyte gör att helårsstatistik inte har kunna tas fram.

Den totala sjukfrånvaron i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid uppgick till 10,2 procent i kommunen, vilket är en minskning med 1,2 procentenheter sedan förra året.

Den totala sjukfrånvaron var tillbaka på samma nivå som under 2021 och fortfarande särskilt hög inom delar av vård och omsorg.

Ohälsotalet minskade bland både kvinnor och män.

Andelen långtidssjukskrivna (mer än 60 dagar) utgjorde 55,6 procent av den totala sjukfrånvaron, vilket var en liten minskning jämfört med föregående år.

Sjukfrånvaron inom Ljusdals kommun ligger fortfarande på en väldigt hög nivå jämfört med medelvärdet för Sveriges kommuner (7,5 %).

Suntarbetslivs friskfaktorer, Heltidsresan (Brobygget) och utbildning om rehabilitering är tre prioriterade åtgärder som har inletts för friskare och mer attraktiva arbetsplatser. Åtgärderna väntas bidra till bättre arbetsmiljö och sjunkande ohälsotal.

2.9 Förväntad utveckling

I avsnittet görs en analys av utmaningar och möjligheter de närmaste åren.

Konjunkturutvecklingen

Kommunsektorn får nu, efter en dramatisk period där samhällsekonomin påverkats starkt negativt av kriget i Ukraina, räkna med några år då utsikterna försämras. Enligt SKR:s prognos försämras de ekonomiska resultaten kraftigt. En stor del av resultatförsämringen beror på höga pensionskostnader och hög inflation och försämrat finansnetto. Det finns anledning att ifrågasätta om skatteunderlagets tillväxt räcker för att möta de ökade kostnaderna för verksamheten framöver.

Ekonomi i balans

På kort sikt ställer kommunens investeringsbehov, höga verksamhetskostnader samt ambitionen om en hållbar resultatutveckling ökade krav på att få ut så mycket som möjligt av varje använd krona.

För att kunna upprätthålla en ekonomi i balans måste vi således framöver hushålla med våra resurser och samtidigt sträva efter att få ut mer och bättre verksamhet av befintliga resurser.

Den demografiska utmaningen

På längre sikt är det överskuggande problemet befolkningsutvecklingen och den förskjutning som sker i befolkningsstrukturen mot en ökad andel äldre.

Den demografiska utmaningen beror, något förenklat, på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbt samtidigt som antalet invånare i yrkesför ålder minskar. Detta blir då en utmaning att hantera eftersom det är den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden.

Sammantaget innebär den demografiska utvecklingen framöver fortsatt stora utmaningar för kommunsektorn med ett ökat kostnadstryck, svagare skatteunderlagstillväxt och samtidigt stora kompetensförsörjningsbehov.

God ekonomisk hushållning

De närmaste åren förväntas bli finansiellt påfrestande för Ljusdal, som står inför utmaningar som ökade investeringar och stegrade behov hänförliga till befolkningsförändringar där kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka betydligt snabbare än tidigare.

För att kunna skapa bästa möjliga värde för dem vi är till för - för de resurser som vi har tillgång till - och samtidigt upprätthålla en god ekonomisk hushållning och en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling krävs en aktiv ekonomi- och verksamhetsstyrning.

En viktig del för att hantera denna situation utan att behöva höja skatten och/eller göra besparingar i verksamheten, blir att kontinuerligt effektivisera verksamheten. Kommunen kommer behöva göra anpassningar framöver, samtidigt som vi ska fortsätta att driva utvecklingen och hålla så hög kvalitet som möjligt.

Sammanfattningsvis måste vi fortsätta att stärka vår förmåga att anpassa och ställa om vår verksamhet eftersom omvärlden blir alltmer komplex och förändras i allt snabbare takt.

Ljusdals kommun ska ha en ekonomi och verksamhet i gott skick. Vi är till för Ljusdalsborna. Genom att vi håller ordning på ekonomin men också satsar framåt kan vår kommun fortsätta att utvecklas och vara en bra plats för alla.

Kommunen har fastställt Budget 2024 med plan för 2025-2026 och gör bedömningen att de finansiella resultatmålen, balanskravet samt god ekonomisk hushållning kommer att uppnås under den kommande treårsperioden. 2024 ser dock ut att bli ett besvärligt år.

3 Årsbokslut

I årsbokslutet redovisas räkenskaperna som enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning omfattar resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Redovisningen sker för kommunen och den kommunala koncernen i sammanställda räkenskaper.

Årsbokslutet syftar till att ge en rättvisande bild av kommunens resultat och ekonomiska ställning. För att bilden ska bli rättvisande lämnas ytterligare upplysningar i en notförteckning.

En sammanfattande analys av kommunens resultat och ekonomiska ställning återfinns i förvaltningsberättelsen (kapitel 2) och avsnittet finansiell analys.

3.1 Resultaträkning

Resultaträkning för kommunen och den kommunala koncernen. Resultaträkningen redovisar i sammandrag samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret och visar resultat under perioden.

Belopp i mnkr	Not	Kommunkoncern		Budget	Kommun	
		2023	2022	2023	2023	2022
Verksamhetens intäkter	3	671	646	290	293	280
Verksamhetens kostnader	4	-1 904	-1 762	-1 590	-1 632	-1 512
Avskrivningar	5	-107	-104	-40	-58	-57
Verksamhetens nettokostnader		-1 340	-1 220	-1 340	-1 397	-1 289
Skatteintäkter	6	935	901	912	935	902
Generella statsbidrag & utjämning	7	497	470	434	497	470
Verksamhetens resultat		92	151	6	35	83
Finansiella intäkter	8	17	4	12	23	14
Finansiella kostnader	9	-41	-34	-4	-15	-19
Årets resultat		68	121	14	43	78

Uppställningsform för rapporten enligt lag om kommunal bokföring och redovisning med undantag för rader som saknar värde. Rader med noll i värde har exkluderats. Budgetkolumnen visar kommunens värden, inte koncernens.

En redovisning och analys av verksamhetens intäkter och kostnader återfinns i ekonomiska rapporter (kapitel 4) och avsnittet driftredovisning.

3.2 Balansräkning

Balansräkning för kommunen och den kommunala koncernen. Balansräkningen redovisar i sammandrag kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser tas upp inom linjen.

Belopp i mnkr	Not	Kommunkoncern		Kommun	
		2023	2022	2023	2022
Immateriella anläggningstillgångar	10	1	1	0	0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	11	2 122	2 055	820	797
Maskiner och inventarier	12	118	110	84	75
Finansiella anläggningstillgångar	13	27	25	93	91
Summa anläggningstillgångar		2 268	2 190	997	963
Omsättningstillgångar					
Förråd		13	12	1	1
Fordringar	14	201	203	153	150
Kortfristiga placeringar	15	102	95	102	95
Kassa och bank		191	234	130	134
Summa omsättningstillgångar		507	544	386	380
Summa tillgångar		2 775	2 734	1 383	1 343
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Årets resultat		68	121	43	78
Resultatutjämningsreserv		82	18	82	18
Övrigt eget kapital		955	898	617	604
Summa eget kapital	16	1 105	1 037	742	700
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och likn. förpliktelser	17	145	115	145	115
Andra avsättningar	18	87	85	16	20
Summa avsättningar		232	200	161	135
Skulder					
Långfristiga skulder	19	991	1 005	222	252
Kortfristiga skulder	20	447	492	258	257
Summa skulder		1 438	1 497	480	509
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		2 775	2 734	1 383	1 343
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	21	433	427	433	427
Övriga ansvarsförbindelser	22	6	6	1 013	1 038

Uppställningsform för rapporten enligt lag om kommunal bokföring och redovisning med undantag för rader som saknar värde. Rader med noll i värde har exkluderats. Omräkning har gjorts 2022 för finansiell leasing, se not 1.

3.3 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys för kommunen och den kommunala koncernen. I kassaflödesanalysen redovisas kommunens in- och utbetalningar under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen visar redovisade finansiella kassaflöden, hur planerade investeringar finansieras och kapital anskaffats för att säkerställa kassaflödet under planperioden.

Belopp i mnkr	Not	Kommunkoncern		Kommun	
		2023	2022	2023	2022
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		69	121	44	78
Justering för av- och nedskrivningar	5	107	104	58	57
Justering för gjorda avsättningar	24	34	17	27	11
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	25	-8	10	-8	12
<i>Medel från verksamheten före förändr. av rör.kap.</i>		202	253	121	156
Lager (ökning- / minskning+)		-1	-1	0	0
Korta fordringar (ökning- / minskning+)		-4	-48	-3	-35
Korta skulder (ökning+ / minskning-)		-23	25	1	5
Kassaflöde från den löpande verksamheten		174	229	119	127
Investeringsverksamhet					
Investering i anläggningar		-182	-126	-91	-70
Försäljning av anläggningar		1	3	0	1
Omklassificering		0	1	0	1
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-2	-1	-2	-1
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-183	-123	-93	-69
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån		141	10	0	0
Amortering av skuld		-177	-110	-30	-30
Ökning av investeringsbidrag		1	0	1	0
Förändring leasingkulld		2	2	-1	-13
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-33	-98	-30	-43
Årets kassaflöde		-42	9	-4	15
Likvida medel vid årets början		234	225	134	119
Likvida medel vid årets slut		191	234	130	134
Förändring i likvida medel		-42	9	-4	15

Uppställningsform för rapporten enligt lag om kommunal bokföring och redovisning med undantag för rader som saknar värde. Rader med noll i värde har exkluderats.

En redovisning och analys av investeringar återfinns i ekonomiska rapporter (kapitel 4) och avsnittet investeringsredovisning.

3.4 Noter

I noter lämnas upplysningar enligt lagkrav och rekommendationer för att ge en rättvisande bild. Här beskrivs också redovisningsprinciper, uppskattningar och bedömningar, särredovisningar, räkenskapsrevision, koncerninterna förhållanden samt ord- och begreppsförklaringar.

Not 1	Redovisningsprinciper	Not 24-25	Noter till kassaflödesanalys
Not 2	Uppskattningar och bedömningar	Not 26	Särredovisningar
Not 3-9	Noter till resultaträkning	Not 27	Räkenskapsrevision
Not 10-22	Noter till balansräkning	Not 28	Koncerninterna förhållanden
Not 23	Leasing	Not 29	Finansiella indikatorer

Not 1. Redovisningsprinciper

Ljusdals kommuns årsredovisning är upprättad i enlighet med LKBR, Lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

De redovisningsprinciper som var gällande vid bokslutet 2022 följer Ljusdals kommun även nu, förutom gällande redovisning av leasing där Ljusdals kommun, från och med räkenskapsåret 2022, redovisar merparten av finansiell leasing i enlighet med gällande normering och lagstiftning. Rättelse har gjorts under innevarande år i enlighet med rekommendation R12 från RKR och har behandlats som rättelse av ej väsentligt fel.

Vid upprättande av bokslutet har redovisningen varit öppen för transaktioner till och med den 15 januari 2023 för kommunen. Därefter har enbart utgifter och inkomster av väsentlig betydelse hänförs till redovisningsåret.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och stiftelser där kommunen har minst 20 % inflytande. Den sammanställda redovisningen inkluderar kommunen, Ljusdals Energiföretag AB (100 %), Ljusdalshem AB (100 %) och stiftelsen NärLjus (100 %), som är under avveckling. Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret.

Kommunens koncernbolag har upprättat årsredovisningar enligt Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd 2012:1, Årsredovisning och koncernredovisning (K3) samt Bokföringsnämndens allmänna råd 2016:10, Årsredovisning i mindre företag (K2).

Värderingsprinciper

I kommunens bokslut har de grundläggande principer som LKBR reglerar tillämpats.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger ett basbelopp (gränsen för mindre värde). Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar redovisas för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Avskrivningstider följer SKR:s rekommendationer. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten redovisas inga avskrivningar.

Avsättning

Avsättning tas upp i balansräkningen när kommunen har ett avtalat åtagande som är säkert till sin förekomst men det är oklart när i tid förpliktelsen ska infrias. Beloppet som krävs för att uppfylla det avtalade åtagandet ska baseras på en tillförlitlig uppskattning.

Leasing

Ljusdals kommun klassificerar alla större leasingavtal där de ekonomiska riskerna och fördelarna kopplade till det leasade objektet i allt väsentligt överförs till leasetagaren, i enlighet med gällande normering från RKR. Dessa tillgångar redovisas som anläggningstillgångar i balansräkningen. Övriga avtal klassificeras som operationella. Under året har kommunen fortsatt att övergå till att hantera finansiell leasing i enlighet med R5 från RKR. Övergången har hanterats som rättelse av fel i enlighet med RKR:s R12 och påverkar åren 2021-2023. Rättelsen 2023 avser Källbacka och innebär en ökning av balansomslutning med 3 mnkr 2022 och av resultaträkningen med 0,1 mnkr 2022.

Pensioner

Ljusdals kommun redovisar pensionsförpliktelser i enlighet med rekommendation R10 från RKR. Pensionsförpliktelserna redovisas enligt blandmodellen där pensionsförpliktelser intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och pensionsförpliktelser intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen. Prognosen för den totala pensionsförpliktelsen grundar sig på KPA:s prognoser.

Not 2. Uppskattningar och bedömningar

Avsättningar

Avsättningar för pension är värderade enligt KPA:s prognoser på balansdagen. Avsättningarna inkluderar särskild löneskatt.

Avsättningar för återställande av gamla deponier har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Beloppet baserar sig på en extern utredares uppskattning av kostnad för att sluttäckta deponin. Rapporten som avsättningen är baserad på är framtagen 2021. Åtagandet är nuvärdesberäknat med en ränta på 1 %. Återställande av deponi planeras vara slutförd 2034.

Statsbidrag

Kommunen har under året tagit emot statsbidrag för att säkerställa god vård och omsorg om äldre och skolmiljarden. De båda statsbidragen har klassificerats som generella mot bakgrund av gällande lagstiftning och normering.

Not 3. Verksamhetens intäkter

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Försäljningsintäkter	288,2	273,0	37,0	26,4
Taxor och avgifter	33,1	32,1	33,1	32,1
Hyror och arrenden	142,1	135,4	26,2	25,7
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	154,3	157,7	154,3	157,7
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	36,6	34,6	36,6	34,6
Exploateringsintäkter	0,0	1,2	0,0	1,3
Realisationsvinster	1,3	2,1	1,3	2,1
Försäkringsersättningar	4,4	0,0	4,4	0,0
Övriga intäkter	10,6	10,6	0,5	0,6
Summa	670,6	646,7	293,4	280,5

Not 4. Verksamhetens kostnader

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Löner och sociala avgifter	-1 055,1	-991,2	-975,7	-917,5
Pensionskostnader	-94,8	-66,7	-94,8	-66,7
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-0,8	-1,9	-0,8	-1,9
Bränsle energi och vatten	-14,8	-17,3	-21,9	-20,9
Köp av huvudverksamhet	-356,7	-335,4	-272,2	-254,5
Lokal och markhyra	-9,0	-7,5	-25,1	-23,1
Övriga tjänster	-98,0	-84,7	-98,0	-84,7
Lämnade bidrag	-42,5	-41,1	-42,5	-41,1
Realisationsförluster/utrangering	0,0	0,0	3,6	0,0
Förändring avsättning	3,6	-2,0	0,0	-2,0
Bolagsskatt	-8,3	-9,2	0,0	0,0
Övriga kostnader	-227,3	-204,4	-104,7	-100,5
Summa	-1 903,7	-1 761,4	-1 632,1	-1 512,9

Not 5. Avskrivningar

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Avskrivning byggnader och anläggningar	-79,5	-78,2	-40,3	-40,2
Avskrivning maskiner och inventarier	-27,6	-25,9	-18,1	-16,4
Summa	-107,1	-104,1	-58,4	-56,6

Not 6. Skatteintäkter

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Preliminär kommunalskatt	915,3	872,5	915,3	872,5
Preliminär slutavräkning innevarande år	14,8	22,0	14,8	22,0
Slutavräkningsdifferens föregående år	4,9	6,0	4,9	6,0
Summa	935,0	900,5	935,0	900,5

Not 7. Generella statsbidrag och utjämning

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Strukturbidrag	8,7	8,7	8,7	8,7
Inkomstutjämning	297,0	275,4	297,0	275,4
Kostnadsutjämning	59,0	55,0	59,0	55,0
LSS utjämning	18,1	14,8	18,1	14,8
Regleringsbidrag	43,8	52,0	43,8	52,0
Kommunal fastighets avgift	51,3	48,3	51,3	48,3
Generellt bidrag	18,9	15,8	18,9	15,8
Summa	496,8	470,0	496,8	470,0

Not 8. Finansiella intäkter

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Aktieutdelning	3,4	1,2	3,4	1,3
Ränteintäkter	10,1	2,0	6,8	1,1
Orealiserade vinster	4,1	0,8	4,1	0,8
Borgensavgift koncernbolag	0,0	0,0	8,8	10,8
Summa	17,6	4,0	23,1	14,0

Not 9. Finansiella kostnader

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Räntekostnader	-29,8	-18,9	-3,0	-1,1
Finansiell kostnad pensionsavsättning	-9,0	-2,1	-9,0	-2,1
Övriga finansiella kostnader	-3,7	-13,4	-2,7	-15,4
Summa	-42,5	-34,4	-14,7	-18,6

Not 10. Immateriella anläggningstillgångar

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Vattenrätter	0,9	0,9	0,0	0,0
Summa	0,9	0,9	0,0	0,0

Not 11. Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Anskaffningsvärde	3 566,8	3 424,8	1 561,2	1 504,4
Ackumulerad avskrivning	-1 377,8	-1 305,0	-740,6	-706,5
Ackumulerad nedskrivning	-67,0	-65,2	-0,4	-0,4
Bokfört värde	2 122,0	2 054,6	820,2	797,5
Avskrivningstider	10-100 år	10-100 år	10-100 år	10-100 år
Redovisat värde vid årets början	2 054,6	2 039,6	797,5	794,4
Investeringar	147,2	95,7	63,4	44,6
Försäljningar och utrangeringar	-0,6	-1,1	-0,2	-0,6
Nedskrivningar	0,3	-0,6	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-79,4	-77,7	-40,2	-40,2
Under året genomförda omfördelningar	-0,1	-1,3	-0,3	-0,7
Redovisat värde vid årets slut	2 122,0	2 054,6	820,2	797,5
Därav finansiell leasing			149,9	153,3
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			24 år	24 år

Not 12. Maskiner och inventarier

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Anskaffningsvärde	485,4	453,2	367,0	341,0
Ackumulerad avskrivning	-367,8	-343,3	-282,6	-266,7
Ackumulerad nedskrivning				
Bokfört värde	117,6	109,9	84,4	74,3
Avskrivningstider	3-10 år	3-10 år	3-10 år	3-10 år
Redovisat värde vid årets början	109,9	105,3	74,3	68,8
Investeringar	33,1	30,7	28,1	21,9
Försäljningar och utrangeringar	0,0	-0,4	0,0	0,0
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga justeringar	0,0	0,1	0,1	0,0
Årets avskrivningar	-25,4	-25,8	-18,1	-16,4
Redovisat värde vid årets slut	117,6	109,9	84,4	74,3
Därav finansiell leasing			8,1	5,4
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			7 år	7 år

Not 13. Finansiella anläggningstillgångar

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
<i>Aktier och andelar</i>				
AB Ljusdalshem	37,0	37,0	37,0	37,0
Ljusdals Energiföretag AB	31,0	31,0	31,0	31,0
Kommuninvest	14,9	13,0	14,9	13,0
Övriga aktier och andelar	1,2	1,1	0,9	0,9
Elimineringar inom koncernen	-68,0	-68,0	0,0	0,0
Summa	16,1	14,1	83,8	81,9
<i>Långfristig utlåning</i>				
Ljusdals IF	9,0	9,0	9,0	9,0
Ljusdals Betongparksförening	3,0	3,0	3,0	3,0
Järvsö Ishockeyklubb	3,9	3,9	3,9	3,9
Järvsö Bergcykelpark	2,0	2,0	2,0	2,0
Andra långfristiga fordringar	2,4	2,4	0,0	0,0
Värdereglering osäker fordran Ljusdals IF	-9,0	-9,0	-9,0	-9,0
Summa	11,3	11,3	8,9	8,9
Summa Finansiella anläggningstillgångar	27,4	25,4	92,7	90,8

Not 14. Fordringar

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Kundfordringar	21,6	15,3	11,0	7,9
Mervärdesskattefordringar	13,2	8,7	12,6	7,3
Förutbetalda kostnader/uppplupna intäkter	149,8	163,7	115,4	126,9
Övriga fordringar	16,5	14,9	14,2	8,3
Summa	201,1	202,6	153,2	150,4

Not 15. Kortfristiga placeringar

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Pensionsmedel Nordea	52,7	48,1	52,7	48,1
Pensionsmedel Handelsbanken	49,7	47,1	49,7	47,1
Summa	102,4	95,2	102,4	95,2
Anskaffningsvärde	75,7	72,9	75,7	72,9

Not 16. Eget kapital

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	1 036,3	742,9	699,6	622,0
Justering byte av redovisningsprincip finansiell leasing	0,8	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	68,2	121,3	43,3	77,6
Summa	1 105,3	864,2	742,9	699,6
<i>Varav Resultatutjämningsreserv (RUR)</i>	<i>82,4</i>	<i>18,5</i>	<i>82,4</i>	<i>18,5</i>

Not 17. Avsättningar för pensioner

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Ingående avsättning till pensioner inklusive löneskatt	115,2	106,4	114,9	106,4
Nyintjänad pension	20,4	10,0	20,4	9,5
Årets utbetalningar	-4,4	-5,0	-4,4	-5,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	8,7	2,0	8,7	2,0
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig post	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring löneskatt	5,9	2,0	5,9	2,0
Utgående avsättning till pensioner inklusive löneskatt	145,8	115,4	145,5	114,9

Not 18. Andra avsättningar

Belopp i mnkr	Koncern	Koncern	Kommun	Kommun
	2023	2022	2023	2022
Avsättning skatter enligt bolagens årsredovisningar	70,8	65,6	0,0	0,0
Avsättning gamla deponier	16,0	16,6	16,0	16,6
Övriga avsättningar	0,0	2,8	0,0	2,7
Summa	86,8	85,0	16,0	19,3

Not 19. Långfristiga skulder

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Långfristig upplåning banker och kreditinstitut	973,8	991,0	70,0	100,0
Långfristig leasingkulld	8,4	6,1	143,2	143,7
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	8,4	8,0	8,3	8,0
Summa lån	990,6	1 005,1	221,5	251,7
Förutbetalda intäkter återstående antal år (vägt medel)	13	13	13	13
Uppgifter om lån				
Genomsnittlig ränta, %	2,56	1,21	0,56	0,75
Genomsnittlig räntebindningstid, år	1,57	1,66	1,13	1,59
Lån som förfaller inom				
0 -5 år	660,1	663,0	70,0	100,0
Senare än 5 år	417,1	450,0	0,0	0,0
Avgår kortfristig del	-103,4	-122,0	0,0	0,0
Summa	973,8	991,0	70,0	100,0
Låneskuld per långgivare				
Kommuninvest	907,8	924,9	70,0	100,0
Nordea	66,0	66,1	0,0	0,0
Summa	973,8	991,0	70,0	100,0

Not 20. Kortfristiga skulder

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Leverantörsskulder	78,2	85,5	50,2	47,5
Nästa års amorteringar	103,4	122,0	0,0	0,0
Upplupna pensioner individuell del	25,3	26,5	25,3	26,5
Upplupen löneskatt	6,1	6,2	6,1	6,4
Upplupen semesterlön och okompenserad tid	48,6	45,4	46,6	44,0
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	124,6	130,7	88,5	96,8
Preliminärskatt	4,9	0,1	4,9	0,1
Skulder till staten	15,8	15,5	15,7	15,5
Övriga kortfristiga skulder	40,2	60,1	21,0	20,1
Checkräkningskredit	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	447,1	492,2	258,3	256,9

Not 21. Ansvarsförbindelser, pensionsförpliktelser

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Ingående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	426,6	446,9	426,6	446,9
Årets utbetalningar	-23,3	-22,8	-23,3	-22,8
Ränte- och basbeloppsförändring	26,5	11,1	26,5	11,1
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig post	2,2	-4,6	2,2	-4,6
Förändring av löneskatt	1,3	-4,0	1,3	-4,0
Utgående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	433,3	426,6	433,3	426,6
Aktualiseringsgrad	95 %	95 %	95 %	95 %

Not 22. Övriga ansvarsförbindelser

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
AB Ljusdalshem koncernen	0,0	0,0	487,7	481,7
Ljusdals Energi koncernen	0,0	0,0	520,0	550,5
Inlandståg AB	2,4	2,6	2,4	2,6
Ljusdals Golfklubb	2,0	2,1	2,0	2,1
Ljusdals Flygklubb	1,2	1,2	1,2	1,2
Övriga	0,3	0,3	0,0	0,0
Summa	5,9	6,2	1 013,3	1 038,1

Uppgifter om borgensförbindelse Kommuninvest

Ljusdals kommun ingick i augusti 2003 en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 260 kommuner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Ljusdals kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907 mnkr och totala tillgångarna till 522 023 mnkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 128 mnkr.

Not 23. Leasing

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Finansiella leasingavtal				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter			165,7	182,5
Nuvärde minimileaseavgifter			152,4	169,2
Därav förfall inom ett år			17,6	16,8
Därav förfall inom 1-5 år			70,5	67,3
Därav förfall senare än 5 år			64,3	85,5
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	9,8	6,2	9,8	6,2
Nuvärde minimileaseavgifter	9,5	6,1	9,5	6,1
Därav förfall inom ett år	2,6	2,5	2,6	2,5
Därav förfall inom 1-5 år	6,7	3,6	6,7	3,6
Därav förfall senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0

Not 24. Justering för gjorda avsättningar

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Förändring avsättning pensioner	24,4	7,2	24,4	7,2
Skuldförändring löneskatt på pensionsavgifter	6,0	1,8	6,0	1,8
Förändring uppskjuten skatteskuld	7,5	6,0	0,0	0,0
Förändring andra avsättningar	-3,4	2,3	-3,4	2,3
Summa	34,5	17,3	27,0	11,3

Not 25. Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Reavinst/förlust utrantering anläggningstillgångar	0,0	-1,3	0,0	0,0
Återförda investeringsbidrag	-0,4	-0,5	-0,4	-0,5
Justering verkligt värde	-7,2	12,1	-7,2	12,1
Summa	-7,6	10,3	-7,6	11,6

Not 26. Upplysning om upprättande av sårredovisning

Följande sårredovisningar har upprättats under rårkenskapsårret inom kommunkoncernen.		
Redovisningen avser	Lagstiftning	Finns tillgänglig på/hos
Årsrapport vatten och avlopp	Lag om allmänna vattentjänster	www.ljusdalenergi.se
Årsrapport avfall och återvinning	Kommunallagen (sjålvkostnadsprincipen)	www.ljusdalenergi.se
Elnåtsverksamhet	Ellagen (1997:857)	www.ljusdalenergi.se
Fjårrvårmeverksamhet	Fjårrvårmeleg (2008:263)	www.ljusdalenergi.se

Not 27. Upplysning om kostnader för revision

Belopp i mnkr	Kommunkoncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Kostnader för rårkenskapsrevision	0,8	0,8	0,1	0,1
Övrig revision	1,5	1,1	1,5	1,1
Summa	2,3	1,9	1,6	1,2

Not 28. Koncerninterna förhållanden

Belopp i mnkr	Utdelning		Försåljning		Borgen		Borgensavgifter	
	Givna	Mottagna	Köpare	Såljare	Givare	Mottagna	Intåkt	Kostnad
Ljusdals kommun		0,2	60	6	1 008		9	
Ljusdals Energiföretag AB			4	49		520		5
AB Ljusdalshem	0,2		34	43		488		4

Nyckeltal (mnkr)	Ågarandel	2023	2022
Ljusdal Energiföretag AB	100 %		
Omsåttning		307	275
Resultat		15	26
Balansomslutning		859	893
Eget kapital		196	181
Soliditet (%)		23	20
Antal anstållda		89	87
AB Ljusdalshem	100 %		
Omsåttning		168	162
Resultat		9	16
Balansomslutning		763	731
Eget kapital		230	221
Soliditet (%)		30	30
Antal anstållda		36	37

Not 29. Finansiella indikatorer

Målperspektiv	Indikatorer	Budget	Utfall
Resultat	Årets resultatets andel av skatteintåcter och statsbidrag	1 %	3,0 %
Kapacitet	Egenfinansiering av investeringar	100 %	135 %
	Soliditet (eget kapital/totala tillgångar)	52 %	54 %
Risk	Kassalikviditet (omsåttningstillgångar-förråd/kortfristiga skulder)	100 %	149 %
Kontroll	Budgetavvikelse (nåmndernas avvikelse/budget)	0-1 %	0,6 %

Not 30. Ord och begreppsförklaringar

Aktualiseringsgrad

Andel av personakterna för anställd personal som är uppdaterad avseende pensionsgrundande anställningar.

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda för stadigvarande bruk, t.ex. byggnader, mark, aktier, inventarier och maskiner.

Avskrivningar

Årlig värdeminskning av anläggningstillgångar, där avskrivningen sker utifrån förväntad ekonomisk livslängd.

Avsättning

Utgörs av de betalningsförpliktelser som är säkra eller sannolika till sin förekomst, men där osäkerhet föreligger beträffande beloppets storlek eller tidpunkt för betalning.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen per den 31 december samt hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur de har anskaffats (skulder och eget kapital).

Drift- och investeringsredovisning

Redovisar utfallet i förhållande till budgeterade intäkter och kostnader på nämndsnivå.

Eget kapital

Skillnaden mellan tillgångar respektive skulder och avsättningar.

Finansiell leasing

Äganderätten kan övergå till leasetagaren (kommunen), vilket innebär att de ekonomiska risker och fördelar som är förknippat med ägandet även övergår till leasetagaren.

Finansnetto

Finansiella intäkter (t.ex. utdelningar, ränteintäkter) minus finansiella kostnader (t.ex. räntekostnader).

Förutbetalda kostnader och intäkter

Kostnader och intäkter som är bokförda på bokslutsdagen, men avser nästa period.

Kapitalkostnader

Samlingsbegrepp för planmässig avskrivning och intern-ränta.

Kassaflödesanalys

Beskriver hur verksamhet och investeringar har finansierats under året och hur likvida medel har förändrats.

Kortfristiga fordringar/skulder

Kortfristiga fordringar, lån eller skulder med en löptid understigande ett år.

Kommunalt koncernföretag

En juridisk person där kommunen har ett varaktigt bestämmande eller betydande inflytande.

Likvida medel

Kontanter eller tillgångar som kan omsättas på kort sikt t.ex. kassa- och banktillgångar samt värdepapper.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt.

Långfristig fordran/skuld

Långfristig fordran, lån eller skuld som förfaller till betalning senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Nettokostnader

Driftskostnader inklusive avskrivningar, efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Omsättningstillgångar

Lös egendom som inte är anläggningstillgångar, exempelvis förråd, fordringar, kortfristiga placeringar, kassa och bank.

Resultaträkning

Sammanfattar intäkter och kostnader samt visar årets förändring av det egna kapitalet (årets resultat).

Självfinansieringsgrad

Beskriver hur stor del av tillgångarna som är finansierade genom lån och övriga skulder.

Soliditet

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna.

Upplupna kostnader och intäkter

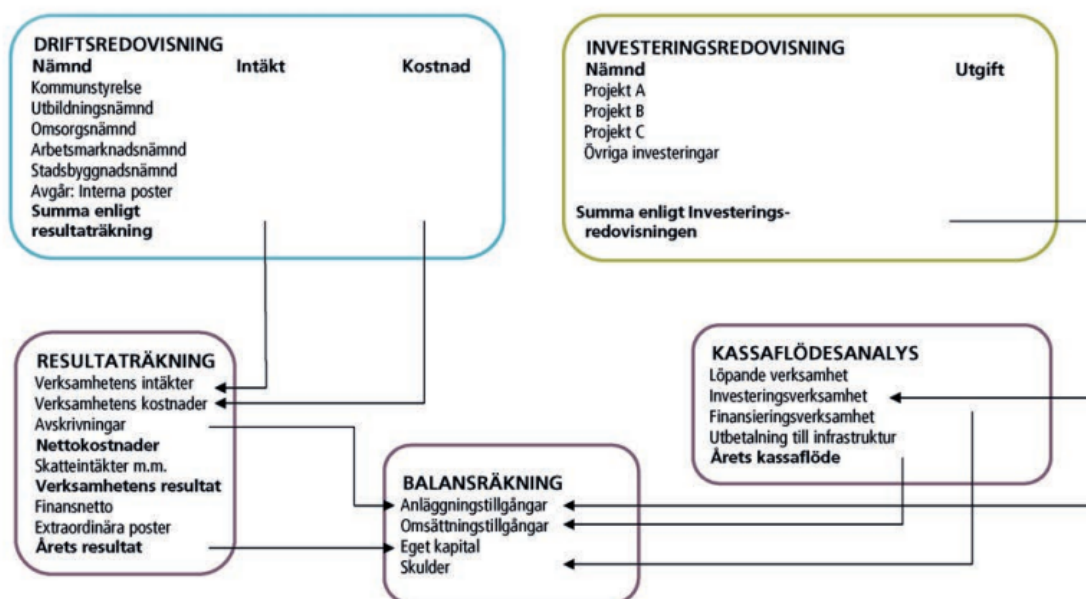
Kostnader och intäkter som hör till bokföringsåret men ännu inte bokförts.

4 Ekonomiska rapporter

Ekonomiska rapporter innehåller drifts- och investeringsredovisning. Redovisningen ska tillgodose fullmäktiges behov av uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Kopplingen mellan budgeten och drift- och investeringsredovisningen blir en viktig förutsättning för utkrävande av ansvar. Samtidigt ska den också tillgodose externa intressenters behov av information om hur resurserna fördelas och förbrukas.

Samband mellan drift- & investeringsredovisning och årsredovisningens övriga delar

Sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen och årsredovisningens övriga delar (årsbokslutets resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys) åskådliggörs i nedanstående schematiska bild med efterföljande beskrivning.

Driftredovisningens intäkter och kostnader exklusive interna transaktioner motsvarar verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen.

Årets investeringar som återfinns i investeringsredovisningen påverkar i stor utsträckning balansräkningen och kassaflödet.

Kassaflödesanalysen visar hur verksamheten och däribland investeringarna har finansierats vilket antingen sker genom genererat överskott i verksamheten eller nyupplåning.

Vidare påverkar investeringarna balansräkningen genom att värdet av anläggningstillgångarna blir högre samt att skulderna ökar vid nyupplåning.

Genomförda investeringar påverkar också resultaträkningen i form av avskrivningar i flera år framåt.

Vad gäller resultaträkningen påverkar årets avskrivningar och årets resultat balansräkningen. Avskrivningarna minskar värdet av anläggningstillgångarna och årets resultat påverkar det egna kapitalet i balansräkningen.

4.1 Driftredovisning

Nedan beskrivs driftredovisningens uppbyggnad och principer för internredovisning. Därefter följer driftredovisningen samt redovisning av prognossäkerhet.

Driftredovisningens uppbyggnad och principer för internredovisning

Ljusdals kommun tillämpar rambudgetering vilket innebär att kommunfullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Det innebär att anslagen ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamhetens kostnader fullt ut. Nämnd kan öka eller minska sin bruttoomslutning, så länge nettorammen hålls.

Tilläggsanslag till fastställd driftbudget ska normalt sett inte förekomma (lönemedel kan dock fördelas ut som tilläggsanslag). Förändrade förutsättningar ska istället klaras genom omdisponering av tilldelade medel. Omdisponering av anslag mellan nämnder kan beslutas av fullmäktige under året. Omdisponering inom en nämnds driftbudget kan beslutas av berörd nämnd. Omdisponeringar som beslutas av kommunstyrelsen eller berörd nämnd får inte leda till att den av kommunfullmäktige beslutade mål- och verksamhetsinriktningen ändras.

Ekonomi för den löpande verksamheten planeras för tre år i taget. Det första året utgör budgetåret och de följande två åren utgör planeringsår. Budgetavvikelse överförs ej till nästa års budget.

Driftredovisningen visar den löpande verksamhetens utfall gentemot budget. Den speglar också de ekonomiska relationerna mellan nämnder och verksamheter. Driftredovisningen innehåller därför kommuninterna poster såsom köp och försäljning mellan varandra.

Den kommunövergripande resultaträkningen innehåller däremot bara kommunexterna intäkter och kostnader. Resultaträkningen omfattar även poster som inte finns i driftredovisningen; skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster.

Driftredovisningen innehåller kalkylmässigt simulerade poster som beräknas inför varje verksamhetsår.

- Personalkostnader, vilka består av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. För år 2023 var personalkostnadspåslaget 44,53 procent.
- Kapitalkostnader, vilka består av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Den interna räntan var 1,25 procent 2023. För information om avskrivningstider, se not 11 Mark, byggnader och tekniska anläggningar samt not 12 Maskiner och inventarier.

Väsentliga gemensamma kostnader fördelas genom interndebering enligt följande.

- Lokalkostnader. Fastighetsförvaltning regleras via kommunens centrala fastighetsfunktion. Självkostnadsprincip gäller generellt vid prissättning.
- Kost- & städkostnader. Kost- och städtjänster regleras via kommunens centrala kost- och städenhet. Självkostnadsprincip gäller generellt vid prissättning.
- IT- & telefonikostnader. IT- och telefonitjänster regleras via kommunens centrala IT-enhet. Självkostnadsprincip gäller generellt vid prissättning.

Intäkter och kostnader som inte hör till någon nämnd bokförs centralt hos finansförvaltningen

Den löpande verksamheten i kommunens bolag finansieras med deras egna försäljningsintäkter. All kommunkoncernintern fakturering sker utan vinstpåslag. Undantaget utgörs av försäljning av el samt bostadsföretagets uthyrning av bostäder och lokaler som sker på affärsmässiga grunder.

Driftredovisning

Enligt LKBR 10 kap. § 1 ska årsredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till beslutad budget för kommunens nämnder. Som komplement redovisas även föregående års utfall. Driftredovisningen normeras av RKR i rekommendation R14.

Belopp i mnkr	2023	2023				2022		
	Budget	Bokslut		Avvikelse		Bokslut		
	Netto	Intäkt	Kostnad	Netto	Netto	Intäkt	Kostnad	Netto
Kommunfullmäktige	2,6	0,0	2,3	2,3	0,3	0,0	2,0	2,0
Revisionen	1,7	0,0	1,6	1,6	0,1	0,0	1,2	1,2
Kommunstyrelse	99,1	157,8	255,1	97,3	1,8	145,4	226,9	81,5
Samhällservicenämnd	117,8	35,2	152,7	117,5	0,3	32,9	145,8	112,9
Utbildningsnämnd	513,4	300,8	814,0	513,2	0,2	297,3	770,5	473,2
Omsorgsnämnd	485,9	207,7	697,3	489,6	-3,7	194,9	648,1	453,2
Arb.markn & soc.nämnd	157,5	57,3	205,6	148,3	9,2	54,0	188,6	134,6
Valnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	1,1	0,5
Jävsnämnd	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,2	0,2
Överförmyndarnämnd	1,0	0,0	0,7	0,7	0,3	0,0	0,8	0,8
Summa Nämnderna	1 379,4	758,8	2 129,3	1 370,5	8,9	725,1	1 985,2	1 260,1
Justering	-42,0	-466,6	-498,6	-32,0	11,6	-226,2	-252,3	-26,2
Summa Verksamheten	1 337,4	292,2	1 630,7	1 338,5	20,5	498,9	1 732,9	1 233,9

I driftredovisningstabellen framgår nämndernas totala utfall. Justering har gjorts för finansiella poster, interna poster samt för poster som inte är hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen. Resultatet (Summa Verksamheten) visas som verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen.

I tabellen ovan redovisas avvikelser per nämnd mellan utfall och budget 2023 samt utfall 2022.

Under 2023 har en ramjustering gjorts varvid 8,3 mnkr fördelades ut till nämnderna i tilläggsanslag från centralt avsatta medel i driftbudgeten. Den budget som redovisas i tabellen ovan är budget efter dessa ramjusteringar.

Nämndernas nettokostnader, det vill säga kostnader minus intäkter, uppgick till 1 370,5 mnkr. Förra året uppgick de till 1 260,1 mnkr vilket innebar en ökning mellan åren med 110,4 mnkr eller 8,7 procent. Nämndernas intäkter uppgick till 758,8 mnkr och kostnaderna till 2 129,3 mnkr.

Nämnderna redovisade en positiv budgetavvikelse på 8,9 mnkr eller 0,6 %. Föregående år var avvikelsen också positiv, då med 16,6 mnkr. En stor del kan härledas till ett antal överskott av tillfällig karaktär (t.ex. vakanta tjänster, mindre placeringar och försörjningsstöd samt tillfälligt utökade statsbidrag). Budgetföljsamheten har totalt sett varit relativt god de senaste två åren och får därmed anses som acceptabel. Dock förekom större budgetavvikelser för enskilda nämnder.

Hur resurserna förbrukats beskrivs mer utförligt i respektive nämnds verksamhetsberättelse som utgör egna dokument.

Nedan följer en sammanfattande beskrivning av de större nämndernas huvudsakliga avvikelser.

Kommunstyrelsen

Nämnden redovisade en positiv budgetavvikelse om 1,8 mnkr. De största positiva avvikelserna återfinns inom verksamhetsområdena Kommunkansli, Ekonomi och inköp, Näringsliv och exploatering (NEX) samt IT-enheten och de största underskotten finns inom Kostenheten, Verksamhetsstöd samt Stenegård. Gemensamt för enheterna med störst underskott är att de redovisar för höga lönekostnader i relation till budget. För posten verksamhetsstöd belastar kostnaden för avslut av anställning av fd kommunchef resultatet med ca 4,0 mnkr. Kostenheten fastställer sina portionspriser så tidigt inför ett budgetår att man inte hann justera priserna efter utfallet av lönerevisionen för 2023 samt ökade PO-kostnader. Stenegård redovisar ett negativt resultat för 2023 men budgeterar med en ekonomi i balans för 2024.

Samhällsservicenämnden

Nämnden redovisade en positiv budgetavvikelse om 0,3 mnkr. De största avvikelserna finns på enheterna verksamhetsstöd, gata/park samt verksamheten avseende bostadsanpassningsbidrag. Verksamhetsstöd redovisar ett överskott avseende lägre kostnader för övriga främmande tjänster. Gata/park redovisar efter en snörik vinter ett underskott på vinterväghållning. Bostadsanpassningsbidrag redovisar ett överskott då kostnaderna för bostadsanpassning varit lägre än budgeterat 2023.

Utbildningsnämnden

Nämnden redovisade en positiv budgetavvikelse om 0,2 mnkr. Fritidshemsverksamheten, förskolan och förskoleklassverksamhet redovisar sammantaget ett underskott på -0,6 mnkr vilket främst beror på obudgeterade flyttkostnader i samband med flytt ur externa lokaler. Grundskoleverksamheten uppvisar ett underskott med -0,7 mnkr. Detta beror till stor del på att kostnaderna för undervisande personal överstiger tilldelad elevpeng. Grundsärskolan redovisar ett överskott om 0,5 mnkr som beror på vakanser. Gymnasieverksamheten redovisar totalt en negativ avvikelse om -0,8 mnkr vilket främst beror på för höga kostnader för nuvarande organisation. Gymnasiesärskolan redovisar ett underskott på -1,3 mnkr som beror på högre kostnader för köp av elevplatser än budgeterat. Vuxenutbildningen redovisar ett underskott på -0,2 mnkr vilket beror på mindre statsbidrag/elever. Förvaltningsledning redovisar ett underskott pga. Avslut av förvaltningschefstjänst. Nämnden fick en engångsjusterad budgetram i oktober med 5,3 mnkr. Den centrala reserven på 1,0 mnkr har reserverats för att hantera oförutsedda kostnader under året.

Omsorgsnämnden

Nämnden redovisade en negativ budgetavvikelse om -3,7 mnkr. De större underskotten finns inom verksamhetsområdena Äldreomsorg -6,3 mnkr (personalkostnader), Hemsjukvården, -3,2 mnkr (personalkostnader), Verksamhetsstöd och biståndshandläggning, -1,5 mnkr (personalkostnader) samt Intraprenaden i Ramsjö, -0,6 mnkr (hemtjänst) samt Färdtjänst och glesbygds-service, -0,5 mnkr (ökade resor). Detta uppvägs delvis av överskott för Stöd och omsorg, 1,2 mnkr (färre köpta platser), tilläggsbudget, 1,6 mnkr, extra statsbidrag, 1,1 mnkr samt ofördelad buffert 4,9 mnkr.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Nämnden redovisade en positiv budgetavvikelse om 9,3 mnkr. De större överskotten finns inom verksamhetsområdena Individ- och familjeomsorg 5,1 mnkr och Arbetsmarknadsåtgärder 1,8 mnkr. Överskottet inom IFO beror sammanfattningsvis på: sänkta placeringskostnader, vakanser och minskat försörjningsstöd. Överskottet inom arbetsmarknadsåtgärder beror i huvudsak på: lägre kostnader för åtgärdsanställningar, färre antal tillsatta feriejobb, högre bidrag och lägre personalkostnader. I övrigt redovisas även överskott på verksamhetsområdena Verksamhetsstöd (lägre systemkostnader), Integrationsverksamheten (lägre personalkostnader) samt massflyktsdirektivet (mindre mottagna än beräknat).

Övriga nämnder (kommunfullmäktige, revision, valnämnd, myndighetsnämnd, Jävsnämnd och överförmyndarnämnd) har en förhållandevis liten omslutning och mindre budgetavvikelser.

Prognossäkerhet

Nedan redovisas utvecklingen av nämndernas prognoser om avvikelse mot budget under året jämfört med det slutliga utfallet.

Belopp i mnkr	2023	Avvikelse mot budget 2023				
	Budget	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Utfall
	Netto	februari	april	augusti	oktober	december
Kommunfullmäktige	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Revisionen	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Kommunstyrelse	99,1	0,0	0,1	-1,4	0,0	1,8
Samhällservicenämnd	117,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Utbildningsnämnd	513,4	-1,6	0,0	-5,3	0,0	0,2
Omsorgsnämnd	485,9	0,0	0,0	-1,6	-2,2	-3,7
Arbetsmarknads- och socialnämnd	157,5	0,0	0,2	5,5	9,4	9,2
Valnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jävsnämnd	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
Överförmyndarnämnd	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Summa nämnderna	1 379,4	-1,6	0,3	-2,8	7,2	8,9

Under året har nämnderna rapporterat årsprognoser regelbundet, se tabell ovan. Nämndernas totala nettokostnader har avvikit negativt mot budget i februari och augusti samt positivt mot budget vid april och oktober. Det senare som en konsekvens av budgetstyrning, verksamhetsnära prognosarbete och tillämpade försiktighetsprinciper.

Nämndernas sammantagna slutliga resultat i bokslutet överensstämde relativt väl med den prognos som lämnades per utfall oktober. Prognoserna över kommunens ekonomi har totalt sett varit förhållandevis stabila under de senaste åren och får därmed betraktas som tillfredsställande. Dock förekom större prognosavvikelse för enskilda nämnder.

Kommunstyrelsen rapporterade i augusti ett befarat underskott till följd av entledigande av kommunchef, men lyckades under hösten vända resultatet till 1,8 mnkr bättre än budget.

Samhällservicenämnden har rapporterat prognoser i linje med utfall under större delen av året. Utfallet blev 0,3 mnkr bättre än budget (trots extrakostnader i samband med bränder).

Utbildningsnämnden rapporterade i februari och augusti ett befarat underskott, men i april och oktober ett förväntat resultat i storlek med budget. Utfallet blev 0,2 mnkr bättre än budget.

Omsorgsnämnden prognostiserade med underskott för helåret i augusti och oktober som växte under året. Utfallet blev ett underskott mot budget med -3,7 mnkr. I enlighet med de nya ekonomistyrningsreglerna har nämnden därigenom omfattats av ett generellt anställnings- och inköpsstopp under senare delen av året. Trots detta har nämnden inte maktat med att åtgärda obalanserna

Arbetsmarknads- och socialnämnden har under året justerat upp sina positiva prognoser. Utfallet blev i linje med oktoberprognosen. Utfallet blev 9,2 mnkr bättre än budget.

Övriga nämnder (kommunfullmäktige, revision, valnämnd, myndighetsnämnd, Jävsnämnd och överförmyndarnämnd) har en förhållandevis liten omsättning och mindre prognosavvikelse.

4.2 Investeringsredovisning

Nedan beskrivs investeringsredovisningens uppbyggnad och principer för internredovisning. Därefter följer investeringsredovisningen samt en redovisning över avslutade och pågående större investeringsprojekt.

Investeringsredovisningens uppbyggnad och internredovisningsprinciper

Fullmäktige tilldelar nämnderna i budgeten ett ramanslag för investeringar. Inom ramarna upprättas en specifikation av olika investeringstyper t.ex. inventarier, transportmedel, komponentbyten samt större enskilda investeringsobjekt/investeringsprojekt.

Omdisponering mellan befintliga objekt/projekt i investeringsbudgeten kan beslutas av kommunstyrelsen. Omdisponering inom befintligt objekt/projekt i investeringsbudgeten kan beslutas av förvaltningschefen.

Investeringarna har en treårig planeringshorisont, där det första året utgör budgetåret och de två därefter följande åren utgör planeringsår. Den beslutade totalutgiften för investeringsobjekt/investeringsprojekt, vars planerade genomförandetid omfattar flera år, fördelas på anslag för budgetåret och respektive planeringsår.

Positiva och negativa budgetavvikelser för påbörjade men inte avslutade investeringsobjekt/investeringsprojekt ombudgeteras (förs över) normalt sett till kommande års investeringsbudget.

Med en investering menas en anläggningstillgång, alltså en tillgång avsedd för stadigvarande bruk eller längre innehav i verksamheten.

En kostnad bör bokföras som en investering och anläggningstillgång i kommunens balansräkning om följande kriterier är uppfyllda:

- Den är avsedd för stadigvarande bruk
- Den ekonomiska livslängden beräknas till minst tre år
- Det totala beloppet överstiger ett prisbasbelopp (2023: 53 500 kr)

Ett inköp av exempelvis inventarier som har ett funktionellt samband ska behandlas som en investering även om anskaffningen sker vid olika tillfällen under ett kalenderår.

Kapitaltjänstkostnader består av avskrivning och internränta. Ljusdal tillämpar rak nominell metod för beräkning av kapitaltjänstkostnader, vilket innebär att avskrivning (komponentavskrivning) sker på investeringens anskaffningsvärde och internränta beräknas på restvärdet. Internräntan bestäms av kommunfullmäktige varje år i samband med budgetbeslutet.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter och utgifter för egen anläggningspersonals timkostnader. Investeringsredovisningen påförs också interna maskinkostnader, beräknade till maskinernas timkostnader.

Bolagens investeringar och deras finansiering regleras i praktiken genom att fullmäktige för varje bolag årligen beslutar om en borgensram för kommande budgetår. Fullmäktige ska också beredas tillfälle att ta ställning innan beslut fattas i bolagen om investeringsprojekt av större omfattning.

Investeringsredovisning

Enligt LKBR 10 kap. § 2 ska årsredovisningen innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet och hur utfallet förhåller sig till beslutad budget för kommunens nämnder. Investeringsredovisningen normeras av RKR i rekommendation R14.

Belopp i mnkr	Budget 2023	Överförd Budget	Total Budget	Utfall 2023	Budget avvikelse
Kommunstyrelsen	34,9	39,4	74,3	39,6	34,7
Samhällsservicenämnden	13,0	17,0	30,0	14,9	15,1
Utbildningsnämnden	2,5	0,4	2,9	3,3	-0,4
Omsorgsnämnden	1,2	0,0	1,2	0,7	0,5
Arbetsmarknads- och socialnämnden	0,4	0,0	0,4	0,1	0,3
Finansen & Övrigt	2,0	0,0	2,0	16,5	-14,5
Summa Nämnderna	54,0	56,7	110,7	75,1	35,6
Justering	0,0	0,0	0,0	15,9	-15,9
Summa Verksamheten	54,0	56,7	110,7	91,0	19,7

I tabellen framgår nämndernas totala utfall. Justering har gjorts för leasing av anläggningstillgångar. Resultatet (summa Verksamheten) visas i kassaflödesrapportens post Investering i anläggningstillgångar.

Under året har kommunen främst genomfört planerade reinvesteringar i befintliga fastigheter och anläggningar. Investeringarna har fullt ut finansierats med egna medel.

Kommunfullmäktiges ursprungliga investeringsbudget var 54,0 mnkr. I samband med fastställande av årsredovisning 2022 överfördes ej förbrukade medel för pågående investeringsprojekt motsvarande 56,7 mnkr. Den totala budgeten 2023 uppgick därefter till 110,7 mnkr.

Årets investeringsutgifter uppgick till 75,1 mnkr vilket var 35,6 mnkr lägre än total budget och motsvarar en genomförandegrad på 68 %. Avvikelsen mot budget beror främst på att budgeterade projekt har försenats eller förskjutits i tiden av olika skäl. Ej förbrukade medel 2023 för pågående investeringsprojekt kommer i huvudsak att överföras till budget 2024. Sett under den senaste femårsperioden har investeringsutgifterna legat på i snitt 51 mnkr årligen.

Större investeringsprojekt

Nedan redovisas de största investeringsprojekt som är avslutade (färdigställda/slutaktiverade) under år 2023 respektive de största pågående investeringsprojekten för år 2023 som ännu ej färdigställts och pågår över flera år.

Belopp i mnkr	Budget 2023	Utfall 2023	Total Budget	Totalt Utfall	Budget avvikelse
Avslutade					
Ämbarbo förskola	17,9	20,5	38,3	40,9	-2,6
Kommunhuset ventilationssystem	0,4	0,4	4,0	4,0	0,0
Järvsö skola, renovering våtrum	2,5	4,3	2,5	4,3	-1,8
Brandbil	2,5	2,5	2,5	2,5	0,0
Pågående					
Skridsko- och aktivitetshall (förstudier)	2,7	2,0	2,8	2,1	0,7
Slottegymnasiet, våtrum	2,0	0,7	2,0	1,3	0,7

Avslutade samt pågående större investeringars utfall är sammanfattningsvis i linje med plan.

Kort om Ljusdals kommun

Ljusdals kommun är en inlandskommun i nordvästra delen av Gävleborgs län. Kommunen ligger huvudsakligen i landskapet Hälsingland, men en mindre del (Hamra distrikt) räknas till Dalarna.

I kommunen finns 7 tätorter med Ljusdal som centralort. Kommunens befolkningstäthet är 18 533 invånare och befolkningstätheten är 3,57 inv./km² (land).

Ljusdals kommun är Sveriges tjugonde största kommun till ytan med 5 610 km² och erbjuder många skilda naturer. Området som utgör Ljusdals kommun är kuperat med höjder på 400–600 meter över havet. Genom kommunen rinner Ljusnan med drygt 40 kilometer av vattendägar och en av Sveriges vattenkrafttätaste älvar.

Ljusdals kommun, kommunstyrelseförvaltningen

Besöksadress: Norra Järnvägsgatan 21

Postadress: 827 80 Ljusdal

Telefon: 0651-180 00

E-post: kommun@ljusdal.se

Webbplats: www.ljusdal.se